

ΔΑΦΝΗ

Προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε Έτος 14^ο Τεύχος 26^ο Απρίλιος 2012

Άγιος!!!

Ο νέος Μητροπολίτης Χίου Ψαρών και Οινουσσών

κ. κ. Μάρκος (Βασιλάκης)

(Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα Δαφνώνα 8-12-2011)

Χτίσε σκαρί απ' την αρχή

Πάρε τη δρυ, το έλατο
και κόψε τα, γερά μαδέρια.
Πριόνισε τα σκέλεθρα,
τα σάπια πέταξε τα
σκαρί απ' την αρχή να χτίσεις.

Αν έχει ξύλα αλύγιστα,
με τους καημούς μαλάκωσε τα,
φρεσκάρισε τα με όνειρα,
με ελπίδες χρυσοπράσινες
σκύψε και κάρφωσε τα.

Χτίσε σκαρί απ' την αρχή,
αρμάτωσε τον εαυτό σου.
σήκωσε άφοβα απάνω τα πανιά
κι αρμένισε σε κόσμο και ντουλιά.
Το μέλλον είναι τώρα πια, δικό σου.

Η άδεια κιβωτός που πλέει στα ρηγά
και τα τρελά νεανικά μας όνειρα

**Τα ποιήματα αυτής της σελίδας είναι του
Φάνη Φαντέμη από τα «Τετράδια ποίησης»,
Έκδοση Περιοδικό «Δάφνη» 2011**

**Πολιτιστικός, Επιμορφωτικός, Εκδοτικός
Οργανισμός**

Δαφνώνα Χίου

Περιοδικό
ΔΑΦΝΗ

Αστική

Μη Κερδοσκοπική Εταιρία

*

Τεύχος 26, Απρίλιος 2012

*

ISSN: 1108-9016

*

<http://www.dafninet.gr/>

E-mail: info@dafninet.gr

*

Υπεύθυνος έκδοσης,
σύνταξη, σελιδοποίηση,
εκτύπωση, επικοινωνία, Copyright,

Βαγγέλης Ρουφάκης
Δαφνώνας, Χίος 82100

*

Τηλέφωνο: 2271 078353

Κινητό: 6942 026026

E-mail: vroufak@otenet.gr

Τύψεις

Τύψεις πολλές που πάντα έρχονται
απρόσκλητοι επισκέπτες να σε βρουν
τις νύχτες στο κρεβάτι.
Τύψεις που σου θυμίζουνε επίμονα
εκείνους τους ναυαγούς που ικέτευαν
απάνω στη γυμνή σχεδιά,
τους ηττημένους που κάποτε χλεύαζες,
τόσους επαίτες που εκλιπαρούσαν
με ανοιγμένα χέρια ζητώντας
μιαν ελπίδα και παράκαμψες.

Τύψεις για ήρωες που θαύμαζες
γι' αγάπες βαθιά λησμονημένες
που στέκονται μπροστά σου σιωπηλές,
μαρμάρινοι κίονες αρχαίων θεάτρων.
Τύψεις για ότι έκανες
κι ότι παρέλειψες να κάνεις, πάλι τύψεις.

Η μεγαλύτερη σου τύψη είναι εκείνη,
η όμορφη μα άπιστη ερωμένη
που σκόρπισες για χάρη της,
στα πέρατα του κόσμου τη ζωή σου.
Κι άδικα έψαξες να τη βρεις
και των αδίκων, άδικα, τώρα ψάχνεις
τα θρύγαλά της να μαζέψεις.

Ο 20^{ος} αιώνας των μεγάλων επαναστάσεων, των
μεγάλων προσδοκιών και της μεγάλης χίμαιρας

Μη πεις ποτέ

Μην πεις ποτέ πως σ' εγκατέλειψα
μην πεις ποτέ πως η ζωή δεν είν' ωραία.
Τόσοι και τόσοι ήρθαν και φύγαν
κι εσύ που κάποτε θα σαλπάρεις
με άδεια χέρια θα φύγεις, τυλιγμένος
στα κουρέλια της ανυπαρξίας σου.

Τόσα λουλούδια που πνίγονται γύρω,
τόσα πουλιά που σέρνονται
με τα φτερά τους γυριστά στο χώμα,
μάτια έντρομα που εκλιπαρούν
και σβήνουν στο σκοτάδι πεινασμένα.

Κάνε κάτι να κελαηδήσουν τα πουλιά
κάνε κάτι να ανθίσουν τα ρόδα
μην πεις ποτέ πως σ' εγκατέλειψα,
μην πεις ποτέ πως η ζωή δεν είν' ωραία.

Από τον έρωτα ξεφεύγεις, από την πίστη, ποτέ

Άνοιξη! Αν και ο Μάρτης ήτανε από τους δυσκολότερους μήνες, με κρύες τις περισσότερες μέρες του. Το πετρέλαιο θέρμανσης πανάκριβο φέτος και οι περισσότεροι Έλληνες τουρτουρίζαν, όχι μόνο από το κρύο, αλλά και από τα μέτρα που επέβαλαν κυβερνώντες και «εταίρου» για να μας «βάλουν μυαλό». Κι έρχεται και Πάσχα... Θα μου πείτε κι η Ανάσταση του Κυρίου ήλθε μετά από Σταύρωση. Συμφωνώ, αλλά την τρίτη ημέρα ο Χριστός αναστήθηκε. Και δε θα το συζητούσα αν η δική μας ανάσταση ερχότανε τον τρίτο μήνα ή και τον τρίτο χρόνο, αλλά δεν προβλέπετε ούτε την τρίτη δεκαετία. Σε τρία τέρμινα, σίγουρα...

Οι παντός είδους ηγέτες, μας κοροϊδεύουν, το λιγότερο κι οι κρατικοί λειτουργοί σε υπέρτατο βαθμό μας καταληστεύουν (περισσότερο από τους κοινούς λωποδύτες και τους ληστές που πάνοπλοι εισβάλλουν στα σπίτια μας). Ούτε ο Θεός μας λυπάται πλέον, τέτοιοι που είμαστε.

Πολλοί συνάνθρωποί μας, που πρότινος ευημερούσαν, σήμερα έχουν χάσει τις δουλειές τους και στερούνται τα στοιχειώδη. Εικόνες κατοχής με γονείς και παιδιά να κάνουν βουτιές σε κάδους σκουπιδιών. Τη στιγμή που άλλοι ζουν στη γλιδή και την ακολασία, τρώγοντας... κλεμμένα.

Ευτυχώς κάποιοι άλλοι (που ευτυχώς δεν είναι λίγοι), διαθέτουν «Ανθρωπιά», «Μεγαλοψυχία», «Φιλότιμο». Από το στέρημά τους πολλές φορές και αφανώς, βοηθούν τους συνανθρώπους μας που υποφέρουν με χρήματα, τρόφιμα, ρουχισμό και με πολύ αγάπη.

Αδέλφια! Με όποιο τρόπο μπορούμε, ας βοηθήσουμε τον συνάνθρωπο που υποφέρει. Και ο φτωχότερος μπορεί να προσφέρει κάτι. Είναι πράξη θεάρεστη. Είναι κερδί και θυμίαμα στις ψυχές των αγαπημένων μας που έφυγαν.

Αναφέρθηκα στους αγαπημένους που έφυγαν και θυμήθηκα τον Στέφανο Μιχαηλίδη απ' το Δαφνώνα Ξάνθης που ζούσε στη Χίο κι έφυγε πρόσφατα. Εκείνος με είχε βοηθήσει να επικοινωνήσω με το χωριό του και με καθοδήγησε πώς να το επισκεφθώ. Πήγαμε και μαζί πριν χρόνια και περάσαμε θαυμάσια. Αιώνια του η μνήμη...

Και έρχονται κι εκλογές. Και οι πολιτικοί μας φαίνεται πως δεν κατάλαβαν τίποτα για την εγκληματική τους πολιτική τόσα χρόνια και συνεχίζουν το ίδιο βιολί. Λαϊκισμός, λαϊκισμός, λαϊκισμός, με μοναδική τους έννοια, την καρέκλα. «Μωραίνει Κύριος ον βούλεται απολέσει».

Ας δούμε όμως και την αισιόδοξη πλευρά.

Τελευταία, οι λαοί της Ευρώπης, αντιδρούν. Ξεσηκώνονται. Κάποιοι πολιτικοί άρχισαν να μιλούν για το μέλλον της Ευρώπης και να μη συμφωνούν με τον γαλλογερμανικό άξονα. Έρχονται εκλογές και σε άλλες ευρωπαϊκές δημοκρατίες. Ίδωμεν.

Στο τεύχος αυτό της «Δάφνης», αφιερώσαμε το εξώφυλλο και δυο σελίδες στον νέο Μητροπολίτη Χίου Ψαρών και Οινουσσών κ. κ. Μάρκο. Πετυχημένος Αρχιμανδρίτης και Αρχιγραμματέας της Ιεράς Συνόδου, παιδί της Χίου, γνώστης των προβλημάτων των νησιών, ξεκίνησε θετικότερα την ποιμαντορία του. Η Δρ Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου παρουσιάζει την πορεία του. Ευχόμαστε «εις πολλά έτη» και «να ευαρεστήσει Θεόν και ανθρώπους».

Ποιήματα από τα «Τετράδια ποίησης» του Φάνη Φαντέμη έκδοση του Περιοδικού μας, δυο ποιήματα για τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Νικηφόρου Βρεττάκου, ανακοίνωση για την Ομηρική Ακαδημία και ένα πασχαλινό κομμάτι του Πέτρου Ι. Μαρτάκη από τα «Χιώτικα Αφηγήματα». Ευχαριστήριο στους πολίτες του κόσμου για την κίνηση «Είμαστε όλοι Έλληνες» και ευχαριστήρια τριών χωριών της Χίου για τον ενταφιασμό πτωμάτων μετά τον σεισμό του 1881 που έπληξε τη Χίο, της Δρ Αθηνάς Ζαχαρού-Λουτράρη. Η περιγραφή πασχαλινής επίσκεψης στη Νέα Μονή του Περικλή Παπαχατζηδάκη και το ποίημα «Πεντηκοστή» από την πρώτη συλλογή του Γ. Διλμπόη. Φωτογραφίες με γωνιές της Χίου του Μαξ Ρεντιάνη, «Ο γάμος στο Βυζάντιο» του Αντώνη Τενέδιου και δυο κομμάτια από την «Ανέμη» του φίλου από την Κύπρο Δρ Κώστα Κατσώνη σχετικά με το ταξίδι μας στη Μεγαλόνησο. Το Αρχείο μου, οι επιστολές των αναγνωστών μας και η κριτική της Τζένης Συρρή Χαννάκη για τα «Τετράδια Ποίησης» του Φάνη Φαντέμη. «Όταν μυρίζανε τα κουλουράκια», ποιήματα του Γ. Βερίτη, «Αντίο», ποιήματα της Έρης Καρύδα-Λάμα και του Ιάσονα Ευαγγέλου και το οπισθόφυλλο αφιερωμένο στην 1^η Απριλίου 1955, ημέρα ξεσηκωμού των Κυπρίων κατά των Άγγλων.

Κλείνοντας ευχαριστώ τον Δρ Κώστα Κατσώνη στην Κύπρο για τη βοήθεια του, στην επίμονη προσπάθειά μου για ένταξη των Κυπρίων Φιλολόγων στην Euroclassica, με αποτέλεσμα, να έχουμε δύο ελληνόφωνα κράτη μέλη, στον εν λόγω οργανισμό.

Ευχόμαστε σε όλους Καλή Ανάσταση και σας παροτρύνουμε να χαρείτε τις ομορφιές της Άνοιξης και του Καλοκαιριού, δώρα ατίμητα της Ελληνικής φύσης.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Μάρκου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

Αισθήματα αγαλλιάσεως και δοξολογικές προς τον Θεόν ευχαριστείας κατέκλυσαν τις ψυχές των ευσεβών κατοίκων των νήσων Χίου Ψαρών και Οινουσσών με την εκλογήν ως Μητροπολίτου τους, υπό της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, του καταξιωμένου και ευλαβούς κληρικού, Μάρκου Αγαπητού Βασιλάκη.

Γόνος της περιοχής του Βροντάδου Χίου, φορέας μεγάλου ονόματος οικογενειακού με έργο υψηλό πνευματικό στο χώρο της ιεροσύνης και του πνεύματος. Με έργο συγγραφικό όχι τυχαίο, η οικογένειά του κληροδότησε στον νυν νέο Μητροπολίτη μας όλες τις προϋποθέσεις και τα πνευματικά κεφάλαια που θα συνέβαλαν τα μέγιστα, ως άριστες καταβολές στην μετέπειτα πορεία και δίκαιη ανέλιξη του.

Με αγάπη στο Χριστό άμετρη και σύμφυτη δίψα για τη γνώση ανήλθε μία-μία όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, πάντοτε αριστεύων και διακρινόμενος. Άξιος συνεχιστής μιας λαμπρής οικογένειας κληρικών και εκπαιδευτικών έδωσε το λαμπρό προσωπικό του στίγμα στο οικογενειακό του δέντρο. Πανάριστος κλασσικός φιλόλογος, θαυμάσια καταρτισμένος θεολόγος, με μεταπτυχιακές λαμπρές σπουδές στη βυζαντινή Φιλολογία. Επαξίως υποψήφιος διδάκτωρ στον επιστημονικό αυτό χώρο, δικαίως πολλά υποσχόμενος στον ερευνητικό και ακαδημαϊκό στίβο.

Στοιχώντας στα ίχνη των μεγάλων της εκκλησίας αναστημάτων που έθεσαν όλα τα χαρίσματα και τις γνώσεις τους στην υπηρεσία της εκκλησίας, αφιέρωσε τα πάντα χαρούμενα και ολόκαρδα στον Χριστό και στην Ελλάδα.

Όπου τον έταξε ο Θεός, εργάστηκε τιμίως και ευσυνειδήτως. Στην Χιακή εκκλησία ως κληρικός, ιεροκήρυξ, πνευματικός, στην Ιεράν Σύνοδον ως Αρχιγραμματεύς, στην εκπαίδευση ως άριστος Καθηγητής και Παιδαγωγός, σε συνέδρια ως έξοχος εισηγητής, στις ραδιοφωνικές εκκλησιαστικές εκπομπές ως φλογερός ρήτωρ και πεπαιδευμένος άνθρωπος.

Η Euroclassica (Όμιλος Ευρωπαϊκών Εταιριών Καθηγητών Κλασσικών Γλωσσών και Πολιτισμών) και η Ομηρική Ακαδημία, σεμνούνται να τον έχουν σύνεδρο και ομιλητή και υποστηρικτή επί συναπτά έτη. Οι διακεκριμένοι σύνεδροι κατ' επανάληψιν εκφράστηκαν με διθυράμβους για τις έξοχες ανακοινώσεις του, τις οποίες χαρακτήρισαν ως διδακτορικές διατριβές.

Με τον νεανικό του ενθουσιασμό, το αεικίνητο των προσπαθειών του, την αγάπη του στο ποίμνιό του, την απλότητα και προσήνειά του, την ανύπνωτη και ακίβδηλη αγάπη του προς τους πτωχούς και πάσχοντες, προς τους ελπιδόμεστους νέους μας και το αδιαμφισβήτητο ενδιαφέρον του για παιδεία ποιότητας όχι μόνον ανταποκρίνεται, αλλά υπερβαίνει τις προσδοκίες του χριστεπώνυμου πληρώματος της θεοσώστου Μητροπόλεως μας.

Ευελπιστούμε ότι με την όλη του θεοφιλή παρουσία και δράση θα αναβιώσει στην πατρίδα μας ο «χρυσός αιώνας» της Εκκλησίας την οποίαν νοημάτισαν με την παρουσία τους μεγάλοι Πατέρες και ιεράρχες όπως οι Τρεις Ιεράρχες, Προστάτες των Γραμμάτων. Ήδη από την πρώτη στιγμή της αφίξεώς του στη Χίο, μετά την εκλογή του, για

Αρχιγραμματέας της Ι. Συνόδου τότε...

Πατρική στοργή (18-7-2009)

Βαπτίζεται η δούλη του θεού (18-7-2009)

Χίου Ψαρών και Οινουσσών πολλά τα έτη

την ενθρόνισή του, υπήρξαν συγκινητικά τα δείγματα των ιδανικών του και του ευγενούς και υψηλού περιεχομένου της καρδιάς του.

Τελεί τρισάγιο στο Κάστρο της πόλης για τον Εθνομάρτυρα Μητροπολίτη Πλάτωνα Φραγκιάδη. Δείγμα ιστορικής συνέπειας, εθνικής σημασίας. Η μετά από αυτό όλη του διαδρομή, από της 10ης Νοεμβρίου μέχρι σήμερα ικανοποιεί το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Μητροπόλεώς μας.

Βλέπει στον νέο Ποιμένα του τον διάκονο του λαού, τον ακάματο εργάτη του Ευαγγελίου, τον σπορέα του λόγου του Θεού, τον ακοίμητο εργάτη του καλού. «Από φυλακής πρωίας μέχρι νυκτός» διατρέχει τα νησιά της Μητροπόλεως, μη φειδόμενος κόπου, χρόνου, ή βρίσκεται στο γραφείο του για να αφουγκραστεί πόνους, καημούς των πιστών, να λύσει προβλήματα, να γίνει ο αγνός μεσολαβητής, να διοικήσει, να νουθετήσει, να διδάξει, να προσφέρει και από το υστέρημά του, αφού εξ άλλου είναι γνωστό σε όλους ότι είναι ανάργυρος αφηφώντας τις προσωπικές του στοιχειώδεις ανάγκες.

Εκκλησίες που έμειναν για χρόνια πολλά αλειτούργητες ξανάνοιξαν κι ακούστηκαν τα χαρούμενα σήμαντρά τους. Τα φιλανθρωπικά Ιδρύματα και οι τρόφιμοί τους έζησαν τη χαρά και ζεστασιά της παρουσίας του. Η μαθητιώσα και σπουδάουσα νεολαία, ένοιωσε ότι ο νέος πνευματικός πατέρας έσκυψε στοργικά ν' ακούσει ανησυχίες, προβληματισμούς, αγωνίες, αναζητήσεις. Έπιασε θα λέγαμε το σφυγμό της.

Και στους δύσκολους καιρούς που διέρχεται η πατρίδα μας, δεν μένει ήσυχος. Οργανώνει συσσί-

τια, φροντίζει για ρουχισμό και κλινοσκεπάσματα, για οικονομική γενικώς ενίσχυση των απόρων.

Μένουν όλοι έκπληκτοι με το ακάματο και ανύπνωτο φρόνημα του Επισκόπου τους, του ποιμένα που αφουγκράζεται ό,τι του εμπιστεύονται και σπεύδει να το θεραπεύσει. Με την ίδια προθυμία και αγάπη προς όλους. Αμερόληπτα, πρόθυμα, ασταμάτητα. Όλες οι κινήσεις του προοιωνίζουν ότι και στο χώρο της παιδείας θα λαμπρυνθούν επί των ημερών του τα παιδευτικά καθιδρύματα, θα ιδρυθούν νέα, θα αξιοποιηθούν δεόντως οι Βιβλιοθήκες όλες, ιδιαιτέρως η Βιβλιοθήκη Κοραή και όσες αρχαιακές ή άλλες συλλογές έχουν σχέση με τα γράμματα. Θα ευτυχήσουμε και πάλι να ακούσουμε το:

«Χίος μου πρώτη στ' άρμενα,
στη γνώση και στα γράμματα».

Δεν θα πρέπει να παραλείψουμε το φλογερό του ενδιαφέρον για τις Μονές της Μητροπόλεως και για τα Βυζαντινά Μνημεία. Με την αγάπη του και το φιλανθρωπικό του φρόνημα καθώς επίσης την ευαισθησία και επιστημονική του κατάρτιση όσον αφορά το Βυζάντιο, την τέχνη και τον πολιτισμό του, έχει στρέψει την αγωνιώδη προσοχή του στη διαφύλαξη αλλά και άνθηση των επάλξεων αυτών της Ορθοδοξίας αλλά και των θησαυρών της πνευματικής και πολιτισμικής κληρονομιάς μας.

Λίγες πτωχικές γραμμές χαράξαμε, με δοξολογική ευχαριστία προς τον Δοτήρα παντός αγαθού, ο Οποίος εν τη αμετρήτω του αγάπη εγκατέστησεν εις την Μητρόπολή μας τον νέο ποιμένα της, του οποίου, ευχόμαστε ταπεινώς να είναι πολλά τα έτη.

Δρ Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου

...Μητροπολίτης Χίου Ψαρών και Οινουσσών σήμερα

<http://syndesmosklchi.blogspot.com>

Ομιλία για τον Γ. Βερίτη (Ομήρειο 15-12-2011)

Νικηφόρος Βρεττάκος
Κροκεές Λακωνίας 1 Ιανουαρίου 1912
Αθήνα 4 Αυγούστου 1991

Περνώντας από τις Κροκεές Στον Νικηφόρο Βρεττάκο

Πέρασα από τη βρύση του πουλιού,
από εκεί που τήραγες τον Ταΰγετο κι έλεγες,
«τι καλά που είναι σ' αυτόν τον κόσμο,
κάτω απ' τη ρόδα του Ήλιου».
Από τη βρύση του πουλιού που «καναλίζει».

Από εκείνο τον ορίζοντα
που αναζητούσες με της ψυχής τα μάτια
τα ανοιχτά του πέρατα
του ανθρώπου να βρεις που πάει η πορεία.
Κι από της Σπάρτης τις πορτοκαλιές
που γέμιζαν τα ρούχα σου με «νεραντζάνθια».

Ήσουν πάντα εκεί
σε φανταζόμουν
«να χαιρετάς τον Ήλιο
να κάνεις την καλύβα σου εκκλησιά
για τους τσοπάνηδες της αγάπης».

Εκεί θάσαι πάντα
το χρυσάνθεμο, ο κρίνος,
η ελιά η κατάγεμη
η αιώνια, και τα γνέφια του Πάρωνα,
το ψιλό πρωτοβρόχι
σε ημέρα φθινοπώρου.

Και ο διαβάτης που του 'δειξες
τη χάρη των σταχυών
στου ανέμου το φύσημα,
περνώντας τις Κροκεές
Ποιητή, σε μακαρίζει.

«Ναυτικός σάκκος» Κωνστ. Καταγιάς Αντιναύαρχος ε. α.

Ομηρική Ακαδημία 2012

Με ιδιαίτερη χαρά αναγγέλλουμε την λειτουργία για δέκατη έκτη συνεχή χρονιά της Ομηρικής Ακαδημίας. Οι εργασίες της παγκόσμιας ετήσιας φιλολογικής αυτής συνόδου θα λάβουν χώρα στην πατρίδα μας (Αθήνα-Χίο-Οινούσες), από 6 έως 15 Ιουλίου 2012.

Οι σύεδροι, διακεκριμένοι ελληνιστές και επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων, ακαδημαϊκοί, καθηγητές, διδάκτορες, ερευνητές και φοιτητές από την Ελλάδα, την Ευρώπη και από όλο τον κόσμο, εντρυφούν στα Ομηρικά Έπη, στην ελληνική γραμματεία, γλώσσα, ιστορία, πολιτισμό, στη διαχρονική τους ροή, πραγματοποιούν εκπαιδευτικά ταξίδια, επισκέψεις σε Μουσεία, Αρχαιολογικούς, Ιστορικούς χώρους, Βιβλιοθήκες, Βυζαντινά Μνημεία, Ιερά Προσκυνήματα.

Αποτελεί ίσως το λαμπρότερο επιστημονικό και πολιτιστικό γεγονός, ύψιστης εθνικής σημασίας. Εξακτινώνει τα ελληνικά γράμματα και τον ελληνικό πολιτισμό σ' όλη τη γη και συμβάλλει στην παγκόσμια ακτινοβολία της πατρίδας μας.

Η Οργανωτική Επιτροπή

Ο αγρός των λέξεων

Όπως η μέλισσα γύρω από ένα άγριο
λουλούδι, όμοια κι εγώ. Τριγυρίζω
διαρκώς γύρω απ' τη λέξη.
Ευχαριστώ τις μακριές σειρές
των προγόνων, που δούλεψαν τη φωνή,
την τεμαχίσαν σε κρίκους, την κάμαν
νοήματα, τη σφυρηλάτησαν όπως
το χρυσάφι οι μεταλλουργοί κι έγινε
Όμηροι, Αισχύλοι, Ευαγγέλια
κι άλλα κοσμήματα.
Με το νήμα
των λέξεων, αυτόν το χρυσό
του χρυσού, που βγαίνει απ' τα βάθη
της καρδιάς μου, συνδέομαι, συμμετέχω
στον κόσμο.
Σκεφτείτε:
Είπα και έγραψα, «Αγαπώ».

«Ο πράσινος κήπος»

Νικηφόρος Βρεττάκος

Πασχαλινή Συγκομιδή

Του Πέτρου Ι. Μαρτάκη
Από το βιβλίο του Περιοδικού «Δάφνη»
«Χιώτικα Αφηγήματα»

Τέλος Απρίλη! Στον Κάμπο! Μεγάλη Πέμπτη, Μεγάλη Παρασκευή, Μεγάλο Σάββατο, Πάσχα, Δευτέρα του Πάσχα, μέσα στην οργιαστική πρασινάδα και τ' άθια των πορτοκαλιών, λουσμένα μ' ανοιξιάτικο φως!

Να ψήνεται το κατσίκι από τον στοργικό αδελφό, αγρότη, από κείνους που κάμνουν όλο και πιο όμορφη και πιο αποδοτική τούτη τη γη και το μάτι να χαίρεται, όπως είναι ψηλά, στην περιοχή Αγίου Ισιδώρου Πετροκοκκίνων, το κτήμα, όλο κάτω, το νότιο κάμπο που τον περιβάλλουν με λυρικό αγκάλιασμα, τα βουνά Κάραβος, ανατολικά, στα θυμιανούσικα, και Ανέμωνας προς τα Μαστιχοχώρια!

Η βλάστηση πλημμυριστική! Πολλαπλασιασμένη, τα τελευταία χρόνια, σε πράσινο εσπεριδοειδών, που επιτρέψανε οι γεωτρήσεις του χειμάρρου Καράμουσα! Ο Χαντρός, κυριότερα έχει φτάσει, μ' αγορές χωραφιών και φύτεμα με εσπεριδοειδή, μέχρι τους μύλους του Βασιλειώνικου!

Νιότριτο (Πρωτομαγιά), ψηλά στους Αγίους Πατέρες, όπου ο από το Δημοτικό σχολείο γνωστός, αγαπητός πατέρας Ανδρόνικος Κατσάλας (Αντώνης το κοσμικό του) μας δέχτηκε με χαρά και μας ξενάγησε στα παραδοσιακά και φυσικά, υποβλητικό και γοητευτικό μοναστήρι των Αγίων Πατέρων, έτσι που φωτίστηκε στα μάτια μας ο θρύλος για την ίδρυση της λαμπρής Νέας Μονής από τους τρεις Αγίους Πατέρες, οι οποίοι ασκήτευαν στις αρχές του 11ου αιώνα στο σπήλαιο γύρω από το οποίο εδώ και εκατό περίπου χρόνια κτίστηκε το μοναστήρι που είναι αφιερωμένο στη μνήμη τους.

Μόνο σ' αυτό το θεϊκό σε θέα τοπίο ήταν δυνατό να συλληφθεί η ιδέα και να αχθεί ο ανθρωπίνος νους στο ύψος της έμπνευσης, που δημιουργημά της ήταν η Νέα Μονή!

Επειδή τα ταξιά περιμένουν για να μας μεταφέρουν στον Άγιο Μάρκο (εδώ ήλθαμε εκτός προγράμματος), μόλις προλάβουμε να ρίξουμε για ματιά στους ναούς, στο σπήλαιο, στην απέραντη

αίθουσα με το πλήθος των προτύπων εικόνων αγίων που αντίγραφά τους φιλοτεχνούσαν, δεξιοτεχνικά οι μοναχοί και βρίσκονται σ' όλα σχεδόν τα εικονοστάσια των σπιτιών της Χίου.

Καταλήξαμε στον ξενώνα. Απ' εκεί ψηλά η θέα προς τα νότια και ανατολικά είναι απερίγραπτης γοητείας. Εδώ, στα γρήγορα ο πατήρ Ανδρόνικος μας πρόσφερε την παραδοσιακή ωραία σούμα, που φτιάχνει το μοναστήρι και γλυκά φουρνιστά σύκα.

Φύγαμε! Διαδρομή μέσα στα ειρηνικά πράσινα πεύκα με δεξιά κάτω την αγέραστη νύμφη, Νια Μονή, που μας στέλλει τα γοητευτικά της μηνύματα μέσα στ' ανοιξιάτικο πρωινό φως!

Φθάσαμε στις δέκα η ώρα στον Άγιο Μάρκο.

Επισκεφθήκαμε το ναό, χαιρετιστήκαμε με τον ηγούμενο Ακάκιο Μενή και δεχθήκαμε το παραδοσιακό τραταμέντο με λουκούμι από το δόκιμο μοναχό, νεαρό Νικήτα. Δημερεύσαμε στο πλάτωμα με τα ψηλά βιβλικά πεύκα νοτινά του φράκτη του μοναστηρίου.

Η θέα ψηλά, απ' τον Άγιο Μάρκο, προς την ανατο-

...με κέντρο το χαριτωμένο ανοικτό στεφάνι του λιμανιού...

λική Χίο, με κέντρο το χαριτωμένο ανοικτό στεφάνι του λιμανιού, γαλανό στενό κι απέναντι την αχνόγραμμη χερσόνησο της Κρήνης, είναι ενατένιση προς πίνακα που φιλοτέχνησαν οι θεοί της Ιωνίας αφού πρώτα από τα υλικά του, δημιουργήθηκαν οι ίδιοι!

Ο Ηγούμενος, καθισμένος στο προαύλιο του μοναστηριού, μας μιλά λίγη ώρα, όταν, την ίδια μέρα τον ξαναείδαμε, για τον εαυτό του και τον Άγιο Μάρκο. Κατάγεται από το Δαφνώνα. Μπήκε στη Μονή το 1935. έμεινε ενάμιση χρόνο στο Άγιον Όρος για να μάθει ζωγραφική.

Ήταν πολλά χρόνια μόνος, μοναχός και ηγούμενος της σκήτης αυτής! Τώρα έχει «ένα καλό παιδί», όπως λέει, «παρέα», το δόκιμο μοναχό Νικήτα.

Μας αναφέρει τη γνωστή ιστορία και θρύλο της ίδρυσης της Σκήτης του Αγίου Μάρκου από τον μοναχό Παρθένιο, ο οποίος κατάγονταν α-

πό το Δαφνώνα και πρωτοήλθε το 1833 κι έμεινε στην σπηλιά του φρυδιού του οροπεδίου Αγίου Μάρκου, της οποίας η τρύπα είναι πάνω από το γοητευτικό χάος των Καρυών, γυμνών λόφων, Κόρης Γεφύρι, Χώρας!

Ήταν, λέει ο θρύλος, απογοητευμένος γιατί ο χάρος του πήρε τη μνηστή του και προσήλθε, μετά από βίοπραματευτή (στη Χίο και άλλα μέρη), στο μοναχισμό, στα Ψαρά και στη Νέα Μονή, αλλά επειδή η άσκηση σ' αυτόν δεν δάμασε όσο διψούσε την ψυχή του, έγινε σκληρά ασκητής! Τρύπωσε χρόνια στην υγρή σπηλιά κι ύστερα, με ελκτήρεια δύναμη την Αγιοσύνη του, τα κατάφερε να ιδρύσει το μοναστήρι τ' Αγίου Μάρκου, παρά τον βασανιστηριακό πόλεμο που τούκαμνε η Νέα Μονή! Ως και πέτρες του πετούσαν «τα καλογεράκια» της και του χαλούσαν το καλύβι που είπαμε! Κατάφυγαν δε τελικά και στην τουρκική διοίκηση και τον Δεσπότη για να τον εμποδίσουν.

Μάλιστα υπάρχει και ο θρύλος ότι με θαύμα του (ξύπνησαν και τον είδαν να πετά ένα μέτρο πάνω από τη γη), εντυπωσίασε τους Τούρκους που είχαν έλθει να τον πάρουν κάτω στη χώρα. Έτσι πήρε την άδεια να ιδρύσει το μοναστήρι και τα σχετικά χαρτιά φυλάσσονται ακόμα εκεί. Στην αρχή είχε φοβερές αντιξοότητες, που η πιο βαριά ήταν ότι από την σκληρή άσκηση και την διαμονή μέσα σε υγρά, επειδή ήταν νεόκτιστα κελιά, σ' ένα χρόνο, πέθαναν δέκα πέντε μοναχοί από φυματίωση.

Η πρόοδος όμως της Σκήτης (έφθασε να 'χει τριάντα πέντε καλογέρους) προφανώς εκίνησε το φθόνο, όσο κι αν ο πάτερ Ακάκιος Μενής, λέγει ότι «αυτός ο άνθρωπος δεν είχε εχθρούς» και με το πρόσχημα ότι προφητεύει μεγάλη καταστροφή του τόπου και πανικοβάλλει τον κόσμο, επέτυχαν στα γεράματά του, να τον εξορίσουν στην Σμύρνη, όπου όμως οι φίλοι του καθώς και ο Μητροπολίτης τον υποδέχθηκαν μ' αγάπη κι ευλάβεια και πέτυχαν την επιστροφή του στη Χίο.

Όταν το 1881 συνέβη η φρικτή καταστροφή από το σεισμό, η φήμη του πως είναι άγιος και προφήτης επιβλήθηκε! Πέθανε ένα χρόνο μετά τον σεισμό, όπως λέει ο πατήρ Ακάκιος.

Στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, ο Ιερός Λόχος καθώς και οι οργανώσεις της αντίστασης

πέρασαν και από τη Σκήτη του Αγίου Μάρκου, στη διεξαγωγή του αγώνα τους, πράγμα το οποίο είχε συνέπεια να κινδυνεύσει και η ζωή του πατρός Ακακίου, εφημερίου τότε, να συλληφθεί, να εγκλεισθεί στα Μεζάρια και να επιχειρήσει διαφυγή για να μη εκτελεσθεί, με συνέπεια να τραυματισθεί και να μείνει αργότερα ανάπηρος κατά το ένα πόδι. Ο παπά Ακάκιος, οραματίζεται, αφού ο Παρθένιος αναγνωρισθεί όσιος από την εκκλησία, πράγμα, που όπως λέει επίκειται, να κτίσει με την συνδρομή των πιστών, την οποία ελπίζει αθρόα, ναό αφιερωμένο στη μνήμη του.

Μαζί με τ' άλλα, τον ρωτήσαμε για τις συνήθειες και τα έθιμα του μοναστηριού και πάνω σ' αυτά μας μίλησε και για το περίφημο ροβιθοπίλαφο! Μας έδωσε και τη συνταγή του, που όμως αποφεύγουμε να την παραθέσουμε γιατί χωρίς τις χάρες, φυσικές και βιβλικές τ' Αγίου Μάρκου, δεν μπορεί να έχει τη γνωστή νοστιμιά του! Ένα ογδοντάριο τσουβάλι ρύζι, ξόδευε κάθε τρεις μήνες, παλιά, η Σκήτη! «Κουκιά με ρύζι, φασό-

λες με ρύζι, ροβίθια με ρύζι! Όλο ρύζι, όλο ρύζι!». Ο παπά Ακάκιος ήταν είκοσι πέντε χρόνια μάγειρος και μια φορά μάλιστα πήρε και τρεις χιλιάδες δραχμές βραβείο για τη νοστιμιά του ροβιθοπίλαφού του!

Κάτω από τα τεράστια παλαιά πεύκα του οροπεδίου, νοτινά του περιβόλου του μοναστηριού, με θέα προς

Παφυλλίδα των Καθισμάτων, των παλιών καλογερικών, μέχρι τον Δαφνώνα, το μαγνητόφωνο αναπαράγει χαρωπές αναστάσιμες βυζαντινές μελωδίες και στη συνέχεια πολιτικό συρτό και νησιώτικους μπάλους.

Τ' απόγευμα αφήνουμε το Άγιον Όρος της Χίου με τα περίφημα μοναστήρια του: Νια Μονή, Άγιοι Πατέρες, Άγιος Μάρκος! Κατηφορίζουμε τις κορδέλες του δρόμου, βλέπουμε σαν από αεροπλάνο που προσγειώνεται, τους πολλούς γυμνούς λόφους δεξιά προς της Κόρης το Γεφύρι, περνούμε από το όμορφο χωριό των Καρυών, τον προνομιούχο θεατή της κεντρικής Ανατολικής Χίου, Μονή Βοήθειας, Χώρα!

Το κεφάλι ζαλίζεται από τη γρήγορη μεταβολή ύψους και σε λίγο τ' αυτοκίνητα μας φέρνουν στην πράσινη γωνιά μας, την αρωματισμένη, στα πιο ψηλά επίπεδα του Κάμπου, στον Άγιο Σίδερο των Πετροκοκκίνων...

Η Νέα Μονή και στην κορυφή ο Άγιος Μάρκος

Ευχαριστούμε συν... Έλληνες

Από τον περασμένο Φεβρουάριο, όταν σύμμαχοι Ευρωπαίοι ηγέτες πίεζαν την Πατρίδα μας που ασφυκτιώντας πάλευε να ανταποκριθεί στις παράλογες πιέσεις των Μερκοζί και Σια, οι λαοί της Ευρώπης και όχι μόνο, αντιδρώντας ξεσηκώθηκαν.

«Είμαστε όλοι Έλληνες» βροντοφώναξαν στις δυνάμεις του αδηφάγου διεθνούς κεφαλαίου και τους εκφραστές του. «Έλληνες, λυπούμαστε για την κυβέρνηση μας» και πολλά άλλα...

Σε πολλές πόλεις του κόσμου, ο φιλελληνισμός σε όλο του το μεγαλείο. Καλλιτέχνες, πολιτικοί, καθηγητές, φοιτητές, αλλά και πλήθος απλών ανθρώπων του μόχθου, συγκεντρώθηκαν ειρηνικά σε δρόμους και πλατείες, επαναλαμβάνω ειρηνικά, φωνάζοντας συνθήματα και κρατώντας πινακίδες ευρηματικές όπως αυτές στις διπλανές φωτογραφίες, εκφράζοντας την αντίθεσή τους στις απάνθρωπες πιέσεις και τα σκληρά μέτρα που οι «εταίροι» επιβάλλουν στη χώρα μας.

Δυο Δήμαρχοι στη γειτονική Ιταλία προσέφεραν συμβολικά τις αποδοχές τους, παροτρύνοντας τα συμβούλιά τους κι άλλους Δημάρχους να κάνουν το ίδιο.

Στην μακρινή Αυστραλία, Βουλευτές και όχι μόνο τάσσονται στο πλευρό της Ελλάδας. Και στη Γερμανία, Βουλευτής έκλεισε την καυστική ομιλία της φωνάζοντας σε άγνοια Ελληνικά: «Είμαστε όλοι Έλληνες».

Έλληνες επιχειρηματίες του εξωτερικού αντέδρασαν και οργάνωσαν κίνηση ενημέρωσης πολιτών.

Οι πολιτικοί, οι Δήμαρχοι και γενικά οι ηγέτες στην Πατρίδα μας τι κάνουν; Βγάζουν τα χρήματά τους κλεμμένα ή μη, στο εξωτερικό. Η φοροδιαφυγή πάει σύννεφο και οι περισσότεροι κάνουμε ότι μπορούμε να στείλουμε τη δύστυχη Ελλάδα στη χρεοκοπία, παραπονούμενοι για τη στάση των άλλων...

Μέσα από τις σελίδες της «Δάφνης» απευθύνουμε θερμό ευχαριστώ στους Έλληνες εκείνους που παρά το βάρος που κλήθηκαν πάλι να σηκώσουν, παρά την ανεργία και τις στερήσεις, παλεύουν για να έλθουν καλύτερες μέρες. Μεγαλύτερο όμως και θερμότερο ευχαριστώ, απευθύνουμε στους Φιλέλληνες που βγήκαν στους δρόμους και διαδήλωσαν, φωνάζοντας «Είμαστε όλοι Έλληνες τώρα».

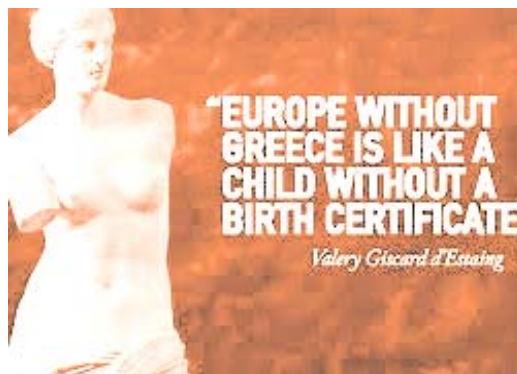
Κι εμείς απαντούμε:

—Σας θέλουμε για πάντα «Έλληνες», φίλους μας και σας περιμένουμε να μας επισκεφτείτε.

Κλείνοντας, τονίζω τα λόγια του πρώην Γάλλου Προέδρου Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν, που γράφονται στην τελευταία πινακίδα της διπλανής στήλης:

«Ευρώπη χωρίς Ελλάδα, είναι σαν παιδί χωρίς πιστοποιητικό γεννήσεως».

Βαγγέλης Ρουφάκης

Ευχαριστήρια τριών κοινοτήτων της Χίου για την εύρεση και ενταφιασμό πτωμάτων από τους Σεισμούς του 1881

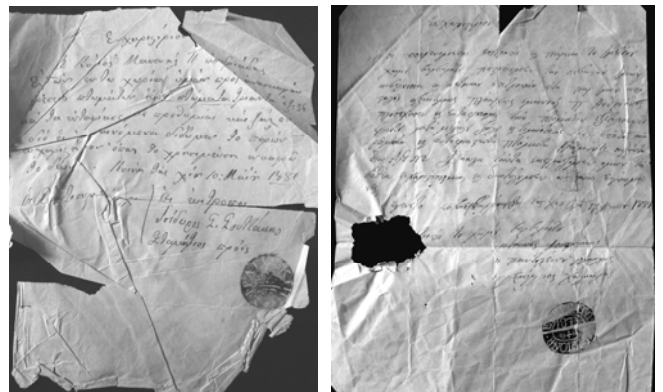
Γράφει η Αθηνά Ζαχαρού-Λουτράρη δ. Φ.

Μία από τις μεγάλες συμφορές στην ιστορία της νεότερης Χίου ήταν ο καταστρεπτικός σεισμός που συγκλόνισε το νησί στις 22 Μαρτίου/3 Απριλίου 1881, μεγέθους 6,5 μονάδων της κλίμακας Ρίχτερ, από τον οποίο έχασαν τη ζωή τους περί τις 4.000 άνθρωποι, 7.000 τραυματίστηκαν και μετατράπηκαν σε ερείπια η πόλη της Χίου και πολλά χωριά στο νότιο τμήμα του νησιού. Ακολούθησαν πολλοί μετασεισμοί, συνολικά μέχρι 7 Απριλίου σημειώθηκαν 422 δονήσεις, με μεγαλύτερο μετασεισμό στις 30 Μαρτίου. Στον ελληνικό, οθωμανικό και διεθνή τύπο καταγράφηκαν τα γεγονότα, και πολλοί ιστορικοί ασχολήθηκαν με το τραγικό γεγονός.

Το μέγεθος της καταστροφής ήταν τέτοιο, ώστε μήνες μετά δεν είχαν ακόμα ανασυρθεί τα πτώματα όσων καταπλακώθηκαν στα ερείπια. Τρία έγγραφα που περιέχονται στη Συλλογή εγγράφων του Κωνσταντίνου Κανελλάκη στη Βιβλιοθήκη «Κοραής» αποδεικνύουν το γεγονός. Πρόκειται για τα ευχαριστήρια τριών χωριών της Χίου προς τον πλοίαρχο Εμμανουήλ Π. Ανδρεάδη (αναγράφεται ως: Έμμανουήλ Π. Ανδρεάδης, Μανουήλ Π. Ανδριάδης, Έμμανουήλ Π. Ανδριάδης), ο οποίος αρκετές μέρες μετά το φοβερό σεισμό στάλθηκε επισήμως από την *Σεβαστήν Κυβέρνησιν* (την οθωμανική) και την *Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν*, η οποία είχε συσταθεί για την αντιμετώπιση της κατάστασης, για να ανασκάψει στα ερείπια και να ενταφιάσει «κατὰ τὸ θρησκευτικὸν ἔθιμον» όσα πτώματα θα εύρισκε.

Κάποιος υπέδειξε στους υπεύθυνους των χωριών να γράψουν και να του στείλουν ευχαριστήριο. Σώθηκαν τα ευχαριστήρια της Καλλιμασιάς, της Κοινῆς και του Βερβεράτου. Στα ευχαριστήρια που σύνταξαν και υπέγραψαν οι Γεροντοσύμβουλοι

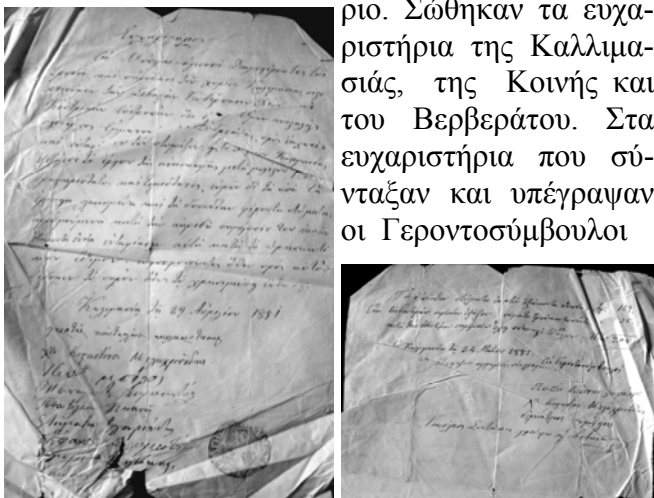
και οι Επίτροποι των χωριών εξαίρεται η δραστηριότητα, η προθυμία και ο ζήλος του πλοίαρχου Ανδρεάδη καθώς και οι δυσκολίες που αντιμετώπισε, αφού τα πτώματα ήταν σε αποσύνθεση και «δυσωδίαν φέροντα». Γίνεται επίσης γνωστός ο αριθμός των πτωμάτων, που ανακαλύφθηκαν μέχρι τις 24 Μαΐου, δύο μήνες μετά το σεισμό. Στην Καλλιμασιά ενταφιάστηκαν 169 πτώματα στις 29 Απριλίου και άλλα 35 στις 24 Μαΐου, σύνολο 204. Στην Κοινή 36 στις 10 Μαΐου και στο Βερβεράτο 42 πτώματα στις 17 Μαΐου.

Τα ευχαριστήρια της Κοινῆς και του Βερβεράτου

Από τα ευχαριστήρια, της Καλλιμασιάς είναι σωστά συνταγμένο, ορθογραφημένο και με περισσότερα στοιχεία. Αναφέρεται ο συντάκτης («Νικόλαος Σουτάκης (;) γράφω καὶ βεβαιῶ») και έχει γραφεί σε δύο στάδια, αφού έγιναν δύο φορές έρευνες στα ερείπια. Στην πρώτη σελίδα με ημερομηνία 29 Απριλίου, συντάσσεται το ευχαριστήριο, υπογράφεται από εννέα Γέροντες με τα ονόματά τους και σφραγίζεται με τη σφραγίδα του χωριού. Τα της δεύτερης έρευνας που ακολούθησε γράφονται στην πίσω σελίδα του εγγράφου με ημερομηνία 24 Μαΐου, αθροίζονται τα ευρεθέντα πτώματα και το κείμενο υπογράφουν ο ιερέας και δύο Γέροντες. Της Κοινῆς είναι το συντομότερο, με τα απολύτως απαραίτητα στοιχεία, υπογράφεται από δύο Επιτρόπους και έχει τη σφραγίδα του χωριού, και του Βερβεράτου, που είναι ανορθόγραφο, σφραγίζεται και υπογράφεται από τρεις Επιτρόπους.

Τα ευχαριστήρια αποτελούν σημαντικά ιστορικά έγγραφα, γιατί εκτός από τα ονόματα των Γεροντοσυμβούλων και Επιτρόπων την τραγική χρονιά των σεισμών, μαρτυρούν το μέγεθος της καταστροφής, αφού δύο μήνες μετά το σεισμό δεν είχαν ανασυρθεί ακόμα όλα τα πτώματα των δύστυχων καταπλακω-

Το ευχαριστήριο της Καλλιμασιάς

θέντων, αποδεικνύουν τις μεγάλες δυσκολίες αν-
συρσης από τους σωρούς των ερειπίων και δείχνουν
το μεγάλο αριθμό των νεκρών.

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

I

Εὐχαριστήριον

Οἱ ὑποφαινόμενοι Δημογέροντες, Ἐπίτροποι
καὶ πάροικοι τοῦ χωρίου Καλλιμασίας πιστοποι-
οῦμεν τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν Χίου καὶ
Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ὁ παρ' ἡμῶν ἀποστα-
λεὶς ἀξιότιμος Πλοίαρχος Ἐμμανουὴλ Π. Ἀνδρε-
άδης πρὸς ἔκχωσιν καὶ ἐνταφιασμὸν τῶν πτωμά-
των εἰς τὸ χωρίον Καλλιμασίας, ἐξετέλεσεν τὸ
ἔργον τῆς ἀνασκαφῆς μετὰ μεγίστου ζήλου, δρα-
στηριότητος καὶ τιμιότητος, εὐρῶν δὲ τὰ ὑπὸ τὰ
ἐρείπια πλακωμένα καὶ τὰ δυσωδία φέροντα
πτώματα, ἀριθμούμενα κατὰ τὴν ἀκριβῆν σημεί-
ωσίν του ἑκατὸν ἐξήκοντα ἑννέα, ἐνταφίασεν
ταῦτα κατὰ τὸ θρησκευτικὸν ἔθιμον.

Εὐγνωμονοῦντες ὅθεν πρὸς αὐτὸν δίδομεν
τὸ παρὸν ὅπως τῷ χρησιμεύσῃ ἔνθα δῆ.

Γέροντες Παντελῆς Καλαμοτούσης

Χ^η Κωνσταντῖνος Μελαχρινούδης

(;) Μπίλος

Παναγιώτης Κυρκαντός (;)

Παντλέων Πυκνῆς

Σταμάτης Σγουρούδης

Στέφανος Καλαμοτούσης (;)

(;) Ψαλλάκης

(;) ...

(Στην πίσω σελίδα)

Τὰ ὀπισθεν πτώματα ἑκατὸν ἐξήκοντα ἑννέα
(αρ. 169). Εἷη (;) εἰς δευτέραν περιόδον ἐξήλθον
σώματα τριάκοντα πέντε (35). Κατὰ τὴν ἰδιαίτεραν
συμψήφισιν (;) ἔχει ὀνομαστὶ τὸ ὄλον 204.

Ἐν Καλλιμασίᾳ τῇ 24 Μαΐου 1881

Οἱ Γεροντοσύμβουλοι

Εἰς ἔλλειψιν σφραγίδος ὑπογράφουν

Παπᾶ Ἰωάννης Γανιάρης

Χ^η Κωνσταντῆς Μελαχρινούδης
Διμήτριος Σταγκούλης
Νικόλαος Σουτάκης (;) γράφω καὶ βεβαιῶ

II

Εὐχαριστήριον

Ὁ κύριος Μανουὴλ Π. Ἀνδριάδης ἐλθὼν ἐν τῷ
χωρίῳ ὑμῶν πρὸς ἀνασκαφὴν εὐρέσεως πτω-
μάτων εὔρε πτώματα τριάντα ἕξ καὶ τὰ
ἐνταφίασε μετὰ προθυμίας καὶ ζήλου.

Διὸ οἱ ὑποφαινόμενοι δίδωμεν τὸ παρὸν
εὐχαριστήριον ὅπως τὸ χρησιμεύσῃ ἐν καιρῷ
τὸ δέωντι.

Κοινὴ τῆς Χίου, 10 Μαΐου 1881

Οἱ Γεροντοσύμβουλοι

Σφραγίδα

Οἱ Ἐπίτροποι

Ἰσίδωρος Σ. Σουττάκης

Σταμάτιος Πρόις

III

Εὐχαριστήριον

Οἱ ὑποφαινόμενοι ἐπιτροπὴ καὶ πάρικη τοῦ
ἡμετέρου χωρίου Βερβεράτου πιστοποιοῦμεν
τὴν σεβαστὴν ἡμῶν κυβέρνησιν καὶ κεντρικὴν
ἐπιτροπὴν ὅτι παρ' ἡμῶν ἀποσταλῆς ἀξιότιμος
πλήρχος Ἐμμανουὴλ Π. Ἀνδριάδης προσέχω-
σεν καὶ ἐνταφιασμὸν τῶν πτωμάτων ἐξετέλεσεν
τὸ ἔργον του μετὰ μεγάλου ζήλου καὶ τιμιότη-
τος, τὰ δὲ ὑπὸ τὰ ἀναριθμηθέντα καὶ ἐνταφι-
ασθέντα πτώματα ἀριθμοῦντε σαράντα δύο
(αριθ. 42). Δηῶλα ταῦτα ἐκφράζομεν ὑμῶν τὰ
βαθέα εὐχαριστήρια καὶ διατελοῦμεν ὡς ;;
εὐγνώμονες.

Ἐγένετο ἐν Βερβεράτῳ τῆς Χίου, 17 Μαΐου; 1881

Ἐπιτροπὴ τοῦ χωρίου Βερβεράτου

Ἰωάννης Ἀποστολάκης

Παντολέον Γκιάλης (;)

Γεώργιος Χαληωρῆς

Σφραγίδα Βερβεράτου

Ἡ Καλλιμασιά, ἡ Κοινὴ καὶ τὸ Βερβεράτο μετὰ τὸ σεισμό (Οἱ φωτογραφίες ἀπὸ τὸ «Λεύκωμα τῶν ἐρειπίων τῆς Χίου συννεπία τῶν σεισμῶν τῆς Χίου 22/3 Ἀπριλίου 1881» Φωτογραφίες Ἀδελφῶν Καστάνια, Ἀθῆναι, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη 1983)

Ένα Πάσχα με τα χιόνια

Η απορία ήταν γενική μέσα στη Χώρα. Μα, Πάσχα θα είναι τούτο με τόσα χιόνια; Κάτασπρες οι κορυφές των βουνών, ένα ξεροβόρι ψυχρότατο και κάθε τόσο ρίχνει κι από λίγο χιονόνερο κι αυτό στροβιλισμένο. Όλοι μας τα βάλουμε με το Μάρτη και τις αδιάμευστες παροιμίες του, σαν γδάρτη και σαν παλουκοκάφτη. Πρώιμο φέτος το Πάσχα. Μαρτιάτικο. Όμως εμάς τους τότε νεαρούς, δε μας πείραζε ούτε το χιόνι ούτε το ξεροβόρι. Εμείς θελήσαμε και τούτη την ανάποδη χρονιά να γιορτάσουμε το Πάσχα, κάπου έξω από τη Χώρα, μακριά από την πόλη έστω κι αν ήταν μέρες χειμωνιάτικες.

Τελικά τ' απόγευμα του Μεγάλου Σαββάτου ανηφορίζαμε τους ξερακιανούς λόφους του Καρτουλάρη με κατεύθυνση για τη Νέα Μονή. Τα νιάτα δεν τα εμποδίζει ούτε το κρύο, ούτε τα χιόνια. Χαίρονται τις ασπρισμένες κορυφές του βουνού. Ξέραμε ότι στη Μονή θα μας περίμεναν φίλοι Γεροντάδες, όπως ο Γρηγόριος, ο Κάλλιστος, ο Λεόντιος, αλλά πιο πολύ απ' όλους ο δημοφιλέστερος άνθρωπος στη Χώρα, ο Πατήρ Ιωάσαφ. Καλόγερος κι αυτός, αλλά του εικοστού αιώνα. Κι αυτός ο χαρακτηρισμός τα λέει όλα.

Κι αφού περάσαμε το χειμερινό τοπίο των λόφων, μούχρωμα πια φθάσαμε στη Νέα Μονή. Η υποδοχή ήταν εγκάρδια. Κι αυτό το ξεχωριστό της υποδοχής ήταν κάτι που μας θέρμανε. Τον αναβαλλόμενο ακούσανε οι απόντες, τα μαμόθρεπτα, όπως τους αποκαλούσε ο Ιωάσαφ. Αλλά και άλλοι συγγενείς των Γεροντάδων και κάτι τακτικοί πασχαλινοί που κι αυτοί δεν ήρθαν. Όλοι τους τον καιρό φοβήθηκαν και ξαναπέσανε στη νάρκη του χειμώνα.

Δεν εφάγαμε βραδινό και τι να τρώγαμε νηστίσιμο, αφού σε λίγες ώρες μας περίμενε μια σούπα, κοτόσουπα αυγολέμονο. Ο Ιωάσαφ τα παρασκεύαζε όλα και δε μας αφήσανε να καταλύσουμε στο Συνοδικό. Μείναμε σε θερμό κελί μια που το τζάκι έκαιγε ασταμάτητα. Το ίδιο ασταμάτητα ακούγαμε και το παράπονο του Ιωάσαφ:

—Μωρέ Πάσχα Χριστουγεννιάτικο... Και τι κόσμος... Τρεις κι ο κούκος. Και με κοίταζε χαμογελώντας άμα έλεγε ο κούκος...

Στις έντεκα το βράδυ, μπήκαμε στην τελετή της Αναστάσεως. Όλα ειπώθηκαν κάπως βιαστικά κι όλα έγιναν μέσα στο Ναό. Ουδείς ξεμύτισεν έξω κι ακόμα κι ο καμπανάρης ο πατήρ Γεδεών έφερε στον εξωνάρθηκα το σκοινί κι από 'κει χτυπούσε τη μεγάλη καμπάνα. Το Χριστός Ανέστη μας εθέρμανε ξανά.

Η σούπα η πασχαλινή σερβιρίστηκε στο ευρύ-

χωρο κελί του Ιωάσαφ. Το αυγολέμονο μοσχομύριζε, ο βοριάς φυσομανούσε κι ο Γέροντας δεν εσταματούσε το τρεις κι ο κούκος, δείχνοντας το φιλοξενούμενο.

Στις δέκα το πρωινό η τελετή της Αγάπης. Τα πολλά Ευαγγέλια ψαλτήκανε μ' ενθουσιασμό και στη μέση του Ναού δεσπάζει και χρυσίζει το ιστορικό πεύκι της Νέας Μονής, κατάλοιπο της ξακουστής μεταξουργίας των περασμένων καιρών. Όλοι μας είπαμε από ένα τροπάρι, από τα πλέον χαρμόσυνα της ορθοδοξίας, για το απρόσιτο φως της Αναστάσεως. Παρηγοριά και φως στους βασανισμένους.

Κοινή τράπεζα στο Συνοδικό. Η Τράπεζα της Αγάπης και θέρμανση με δύο μαγγάλια της πυρίνας. Ψάλλαμε το Χριστός Ανέστη, ευλόγησε βρώσιν ο πατήρ Γρηγόριος, εφάγαμε και ηφράνθημεν και ο Ιωάσαφ διαρκώς μας υπενθύμιζε το «Δεύτε του καινού της αμπέλου γεννήματος». Το τραπέζι του Πάσχα και της Αγάπης η ευφροσύνη, δεν έχουν όρια. Τρυφήσατε πάντες... μηδείς πεινών...

Και στο σημείο τούτο με κάλεσε με νεύματα ο Ιωάσαφ να τον ακολουθήσω. Και υπήκουσα αμέσως. Φόρεσε τη σκούρα περιβολάρικη ποδιά στη μέση και τραβήξαμε για τη μαγαζάρα. Μου ήταν γνωστή από παλαιότερα η αποθήκη αυτή. Ένα τεράστιο δωμάτιο, αποθήκη και απλωταριά μαζί. Άνοιξε τα νοτεινά παράθυρα και σκύβοντας από το μεσαίο, έβγαλε κάτι άναρθρες κραυγές, κάτι σαν κελάδισμα-κακάρισμα, σαν κάλεσμα ορνίθων. Ταυτόχρονα έρρενε το πάτωμα με καλαμπόκι και ασπρόνταρο και κάτι άλλο που εξετάζοντάς το διεπίστωσα πως ήταν κόλλυβο αποξηραμένο.

Παραμερίσαμε κι οι δυο μας σε μια γωνιά και αμέσως βλέπομε κοτσύφια πλήθος να κάθονται στα παράθυρα και να κοιτάνε φοβισμένα. Άλλο ένα κακάρισμα του Ιωάσαφ και τα κοτσύφια πηδήσανε προς το πάτωμα και δοκιμάσανε κι αυτά το πασχαλινό φαγητό. Θα μαζεύτηκαν πάνω από εκατό ρασοφορεμένα κοτσύφια. Τρώγανε και τινάζανε τα φτεράκια τους να ξεπαγώσουν. Κοκαλιασμένα τα κακόμοιρα. Ομολογώ πως περίμενα να κλειστούν τα παράθυρα, περίμενα να πέσει καμιά τουφεκιά, γιατί πίστεψα πως ήρθαμε για μεξέ. Δεν κρατήθηκα και ρωτάω τον Ιωάσαφ:

—Γιάσαφε, να κλείσω τα παράθυρα;

—Όχι, μου απαντά βαριά και επιτακτικά.

—Όχι, ξαναλέει. Στο μοναστήρι δε δολοφονούνε. Άμα καλοσυνέψει έβγα με το τουφέκι και σκότωσε όσα μporείς...

Πεντηκοστή

(Νύχτα Πεντηκοστής 1958 στην Ι. Μονή Βατοπεδίου)

Το όρος κοιμάται κι έγειραν στην ομορφιά του τ' άστρα
«τ' άγιο» να δουν αν έφθασε την δόξα που τα εγέννα.
Βελούδο ασύγκριτο φορεί και σαν διαμάντια κάστρα
στην Παναγιά το χάρισαν - κι ως την ποδιά της φθάναν.

Η πραγματικότητα...

Απόψε αυτό που γίνεται με προδοσία δεν μοιάζει;
Η πλάσις που μαγεύτηκε στα φυλλοκάρδια στάζει
για πεντακάθαρη ομορφιά και τις αποκοιμίζει.

Κλειστές οι πόρτες της Μονής και τα κελλιά που κλείνουν
για θησαυρό των τις ψυχές. - Κατάκλειστες και κείνες;

Μια στην χορτόπνιχτη αυλή που οι πέτρες συνταιριάζουν
Αγγέλων πάλη γίνεται, σπαθιά βροντούν και σπάζουν.

Φωτεινός Άγγελος:

Στην νύχτα την απέραντη... Μη χάσετε το τάλαντον
πατέρες Βατοπεδινόι! Ξυπνάτε...

Σκοτεινός Άγγελος:

Ο ύπνος πανάκριβος καρπός... Γλυκοφτασμένο κάστανο
εργάτες αποβραδινόι. Συχάστε.

Φωτεινός Άγγελος:

Ω, γρηγορείτε σταύρωσαν τον Βασιλιά στον κήπο σας
τους κτύπους στα καρφιά... Τ' ακούτε;
Ένας και δύο... κατάξεραι, ανάριοι... για το τάλαντον
στην αγωνία του φτάσετε... Ξυπνάτε.

Βατοπέδι 1916 (<http://vatopaidi.wordpress.com>)

Έμεινα ξερός κι αμίλητος για το αμάρτημα
που είπα και μαρμάρωσα κι έβλεπα. Αλλά, να!
Στο παράθυρο κάτι καινούργιοι επισκέπτες. Οι
σπουργίτες. Οι πονηροί σπουργίτες γεμάτοι με υ-
ποψίες και φόβους. Κανείς δεν ερχόταν προς τα
μέσα. Κι ο Ιωάσαφ προχώρησε προς το παράθυ-
ρο και τους αφήκε καλαμπόκι και νταρί κι απο-
τραβήχτηκε. Τότε ήρθαν κι αυτοί μα μοναχά μέ-
χρι το παράθυρο. Και πλησιάζοντας προς τα μέσα
ο Γέροντας μου λέει.

—Τούτοι οι σπουργίτες έπρεπε να 'χουνε το μαύ-

...και αυτό που φαίνεται

Απόψε αυτό που γίνεται με προδοσία δεν μοιάζει;
Στου κόλπου την γαλήνη λούζεται τ' ανέγγιχτο φεγγάρι.
Τ' αηδόνι ανέβηκε ψηλά -θα σπάσει το δοξάρι-
λιποθυμά και σβει απαλά σ' ολόγευστο τροπάρι.

—Μη χάσωμεν το τάλαντον. Μη χάσωμεν το τάλαντον.
Νιος γυροφέρνει τα κελλιά κι η φλόγα τον πυρώνει.
Χτυπά κι ορμά κι αγκομαχά στη νύχτα που σπαργώνει.

Στα ρείθρα ο βάτραχος γελά κι αλληθωρίζει στ' άστρο.
Δεν βρήκε απόψε συντροφιά. Τον γρύλλο από το κάστρο
τον βούβανε πρωτόβλεπτο στην πλάση μεγαλείο.
Όμως το φίδι άλλη καρδιά πήρε να βγει απ' τον βούρκο.

—Στην κιβωτό, το «τάλαντον» λυσομανά, τρεχάτε.

...Ελάτε θύμισες παλιές, ξυπνήστε την εγρήγορηση.
Άγιοι που βρήκατ' ουρανό προφθάστε τη συσκότιση
του νου και σώστε τη χαρά, με την ευχή σας όσοι.

—Μη χάσωμεν το τάλαντον. Μη χάσωμεν το τάλαντον.

Ορμά ψηλά κι απότομα, σπα, ξεψυχά τον ήχο.

Νεκρή στιγμή κυρτώθηκε... Μοιρολογία τ' αηδόνι.
Και ξαφνικά: —Στον Γολγοθά σταυρώνουν τον Αφέντη.
Κρότοι ξεροί... Τρεμούλιασεν η πλάσις και παγώνει
τον κήπο της παλιάς Μονής και τις καρδιές πληγώνει.
Ένας και δυο, πιο δυνατός, ανάριος, τελευταίος
δυο τρεις γοργοί... μας βούβαναν και μένανε ν' ακούνε
στη νύχτα αναστενάγματα και πόνους που θρηνούνε.

—Το τάλαντον, το τάλαντον, σαν τον Αδάμ το τάλαντον
πατέρες Βατοπεδινόι, μη χάσωμεν το τάλαντον
παρακαλά και σβήνει... —Μη χάσωμεν το τάλαντον,
στην κιβωτό μπρος στ' άγιο Φως, να κλάψουμε τα κρίματα
μας πνίξαν τ' ανομήματα, πατέρες, γρηγορείτε.

Τ' όρος κοιμάται κι έγειραν στην ομορφιά του τ' άστρα
«τ' άγιο» να δουν αν έφθασε την δόξα που τα εγέννα.
Βελούδο ασύγκριτο φορεί και σαν διαμάντια κάστρα
στην Παναγιά το χάρισαν - κι ως την ποδιά της φθάναν.

«Επαναστάτης λόγος»

Γεώργης Διλιμπής

ρο φτέρωμα. Τούτοι οι παμπόνηροι μοιάζουνε με
καλογέρους... Ξέρεις και κάτι από τη Δημιουργί-
α; Ο Θεός, έπλασε πρώτα τον καλόγερο, ύστερα
το Σατανά και τρίτο το Σπουργίτι.

Εμείς φύγαμε. Μα η μαγαζάρα έμεινε με τα
παράθυρα ανοιχτά. Οι μουσαφιρέοι μείνανε φιλο-
ξενοούμενοι ώσπου να περνούσε η κατεβασιά του
βοριά. Ο μεγαλοδύναμος φρόντισε για όλα. Και
για τα πετεινά και για τα δίποδα.

«Περιηγητική Χίου» Άνοιξη 1976 Περ. Παπαχατζηδάκης

Γωνιές από την προπο- με το φακό το

- 1) Το μνημείο των απαγχονισθέντων προκρίτων στις 23 Απριλίου 1822, επί της οδού Δημοκρατίας.
- 2) Το λιμάνι της Χίου, πριν υψωθούν τσιμεντένια τέρατα οι πολυκατοικίες, κρύβοντας τους γύρω λόφους, που κι αυτοί, αλλοίμονο, γέμισαν τσιμέντο.
- 3) Αποψη της πόλης από την παραλία κοιτώντας την πόλη. Διακρίνεται ο μπαλουχανάς (η τότε ψαραγορά) και πιο πίσω, το τζαμί και ο μιναρές.

Πολιτισμική πόλη της Χίου Μαξ Ρεντιάνη

- 4) Ο Μητροπολιτικός Ναός των Αγίων Βικτόρων (Μηνά, Βίκτωρος και Βικεντίου).
- 5) Στον ανδριάντα του Κωνσταντίνου Κανάρη (έργο του γλύπτη Μιχαήλ Τόμπρου) στο Δημοτικό Κήπο.
- 6) Άποψη από το λιμάνι.
- 7) Η βρύση του Μελέκ Πασά στη συμβολή της οδού Δημοκρατίας και Μαρτύρων.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Του συνεργάτη μας
Αντώνη Τενέδιου,
Σκαλοχώρι, Λέσβου

Ο γάμος στο Βυζάντιο

Σύμφωνα με το Βυζαντινό Δίκαιο, ο γάμος ήταν «ανδρός και γυναικός συνάφεια και συγκλήρωσις του βίου παντός θείου τε και ανθρωπίνου δικαίου κοινωνία».

Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους προτού γίνει η τέλεση του γάμου γινόταν ο στολισμός του νυφικού θαλάμου που ονομαζόταν «παστός».

Αν δεν επαρκούσαν τα στολίσματα, η οικογένεια της νύφης δανειζόταν στολίδια από συγγενείς και γείτονες.

Βυζαντινό γαμήλιο δαχτυλίδι του 7ου αιώνα. Βλέπουμε το ζευγάρι να το παντρεύει ο Χριστός, ο οποίος στέκεται στο μέσον τους (<http://vatopaidi.wordpress.com>)

Συγγενείς και φίλοι έρριαναν το νυφικό δωμάτιο (παστός-παστάδα) με λουλούδια και τραγουδούσαν τραγούδια για το γαμπρό και τη νύφη.

«..άνθη εσώρευσα του αγρού και εις την παστάδα εισήκα. Σπουδήν ζευγόνυμον ήλιον είδον εις χρυσέντιμον κλίνην. Άλληλα ηγκαλίζοντο ποθητήν επιθυμίαν.

Χαρά εις τα κάλλη αυτών τα εγλυκοθέατα και ρόδα τα ροδεύμορφα! Χαρά εις το ζεύγος το χρυσόν!»

Τις γαμήλιες προσκλήσεις τις ετοίμαζαν οι γονείς των μελλονύμφων. Τις έστελναν στις οικίες των προσκεκλημένων μέσω των λαλετών ή καλεστών. Συνήθως ήταν μήλα, λεμόνια, μοσχοκάρφια ή παστέλι. Απαράβατος όρος για τη πραγματοποίηση του μυστηρίου του γάμου ήταν οι μελλονύμφοι να ήταν ομόθρησκοι, ομόδοξοι.

Στη Βυζαντινή εποχή «κεκωλυμένοι για την εις γάμου κοινωνίαν» ήταν:

Ινκεστος. Δηλαδή, ο εξ αίματος την σύστασιν έχων.

Δαμνάτος ο κεκωλυμένος: Επίτροπος προς επιτροπευομένην και απελεύθερος προς πατρωνίσσαν.

Νεφάριος δε ο παράνομος οίον προς μοναχήν ή ασκήτριαν ή και την εξ αρπαγής.

Άυγογος, ιερός και απαραβίαστος στα μάτια της εκκλησίας ήταν ο πρώτος γάμος. Αυτόν το γάμο κανένας άνθρωπος δεν επιτρεπόταν να τον διασπάσει. Ο δεύτερος γάμος αντιμετώπιζε περι-

ορισμούς. Τον θεωρούσαν ως ευπρεπή μοιχεία. Τον τρίτο γάμο τον θεωρούσαν ως την πολυγαμία των εθνικών. Το θέμα της «παρθενίας» για άνδρες και γυναίκες ήταν κάτι το ιερό στο Βυζάντιο.

Ο ιερός Ιωάννης Χρυσόστομος συμβούλευε τα ακόλουθα : Ου δύνασαι δια της παρθενίας εισελθειν (εις την εκκλησίαν ως κληρικός). Είσελθε δια μονογαμίας. Οι μέλλοντες γαμπροί προτιμούσαν να παντρεύονται συνήθως γυναίκες παρθένες και όχι χήρες.

Οι καλεσμένοι στο γάμο φορούσαν τα καλύτερα φορέματά τους. Η νύφη εμφανιζόταν λαμπροστολισμένη. Ήταν καλυμμένη με πέπλο. Ανέβαινε «επί οχήματος καταστέγου». Η νυφική πομπή προς την εκκλησία άρχιζε με τραγούδια. Στους δρόμους έρριαναν τη νύφη με τριαντάφυλλα και βιολέτες. Άλλοι έκαιγαν αρωματικά φυτά και ξύλα. Τους πρώτους αιώνες της Βυζαντινής αυτοκρατορίας γινόταν γάμοι πολιτικοί. Κατά τον 8^ο και 9^ο αιώνα, καθιερώθηκε να γίνονται οι γάμοι αποκλειστικά στους ναούς. Ημέρα πραγματοποίησης της στέψης ήταν πάντα η Κυριακή. Σύντεκνος στεφάνων (κουμπάρος) γινόταν ο ανάδοχος που κρατούσε κατά την περιφορά (χορό του Ησαΐα) τα στέφανα.

Τα στέφανα του γάμου κατά τη Βυζαντινή εποχή

Πριν από το γάμο ο ιερέας όφειλε να διερευνήσει αν υπήρχαν κωλύματα που να εμπόδιζαν τη σύναψη του γάμου. Βάσει των εκκλησιαστικών κανόνων οι γάμοι απαγορευόταν στη διάρκεια των νηστειών (Τεσσαρακοστής, Χριστουγέννων ως τη γιορτή των Φώτων, αλλά και κατά το μήνα Μάιο διότι κατά τη Ρωμαϊκή παράδοση ο μήνας αυτός ήταν αφιερωμένος στους δαίμονες). Κατά τη διάρκεια του μυστηρίου του γάμου ο ιερέας ένωνε τα χέρια των μελλονύμφων και αντάλλαζε τα δαχτυλίδια (βέρες).

Κατά τον χορό του Ησαΐα οι καλεσμένοι έρι-

«Δάφνη», ένα περιοδικό από τη Χίο αφιερωμένο στην Κύπρο με πολλή αγάπη

Το κείμενο που ακολουθεί είναι από την «Ανέμη» Επιθεώρηση Κυπριακής Παιδικής Λογοτεχνίας, που εκδίδει ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού και Νεανικού Βιβλίου. Ο εν λόγω σύνδεσμος μας είχε φιλοξενήσει στην Κύπρο τον Νοέμβριο του 2010 και εκτός από την εκδήλωση «Κύπρος-Β. Αιγαίο Λογοτεχνική Συνάντηση», η περιήγηση στα αξιοθέατα του νησιού και το προσκύνημα στους τόπους θυσίας των Κυπρίων Αγωνιστών μας συγκίνησαν τόσο, που το τεύχος Απριλίου 2011 της «Δάφνης», ήταν εξ ολοκλήρου αφιερωμένο στο μαρτυρικό νησί.

Ο Δρ Φιλολογίας Κώστας Κατσώνης, Πρόεδρος του παραπάνω συνδέσμου, που επιμελήθηκε και την έκδοση της «Ανέμης», έγραψε τα παρακάτω για το Περιοδικό μας. Σε άλλο σημείο του βιβλίου, υπάρχει η ομιλία υποδοχής μας στην εκδήλωση της Κύπρου τον Νοέμβριο του 2010, αποσπάσματα της οποίας δημοσιεύουμε κατόπιν.

Στο πρώτο κείμενο έχει φωτογραφία του Περιοδικού και στο δεύτερο τον Β. Ρουφάκη ομιλούντα.

χαν (αντί για ρύζι) σουσάμι ή κριθάρι για την επίτευξη πολυγονίας.

Όταν τελειώνει το μυστήριο οι προσκεκλημένοι ασπάζονται πρώτα τα στέφανα. Μετά ασπάζονται το γαμπρό και τη νύφη. Ευχόταν να ζήσουν και να καλογεράσουν και να έχουν καλή ευγονία. Ταυτόχρονα πρόσφεραν τα δώρα στους νεόνυμφους. Μετά το γάμο η νύφη κατευθυνόταν στο σπίτι του γαμπρού συνοδευμένη με τραγούδια.

Οι καλεσμένοι καθόταν στο γαμήλιο τραπέζι. Χωριστά οι άνδρες. Χωριστά οι γυναίκες. Ακολουθούσε χορός και τραγούδια. Κατά την έναρξη του γαμήλιου συμποσίου ο γαμπρός σήκωνε το πέπλο και αντίκριζε για πρώτη φορά τη νύφη.

Χιτώνας βυζαντινός

«Από τη Χίο, το νησί που γέννησε μια πλειάδα από συγγραφείς και καλλιτέχνες, από την αρχαιότητα ίσαμε σήμερα, μας έρχεται το περιοδικό «Δάφνη», αρ. τεύχους 24 (Απρίλης 2011), εξ ολοκλήρου αφιερωμένο με πολλή αγάπη στη μαρτυρική μας πατρίδα Κύπρο και στους αγώνες της για λευτεριά και εθνική ανεξαρτησία.

Ο εκδότης του περιοδικού, αγαπητός φίλος δημοσιογράφος-συγγραφέας Βαγγέλης Ρουφάκης, που φιλοξενήσαμε στο νησί μας για λίγες μέρες τον Νοέμβριο του 2010, μέσα στα πλαίσια των πολιτιστικών ανταλλαγών του ΚΣΠΝΒ με τη Λέσβο και τη Χίο, αποτυπώνει μέσα από τις σελίδες του περιοδικού «Δάφνη» την αγάπη και την ευαισθησία του για το μαρτυρικό μας νησί, που ταλανίζεται ακόμα και σήμερα με τη συνεχιζόμενη εδώ και 37 χρόνια τουρκική κατοχή του 37% των εδαφών του.

Μέσα από πλούσιο φωτογραφικό υλικό και κείμενα αφιερωμένα στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-1959 και τους ήρωες μας, ο

Οι καλεσμένοι διασκέδαζαν και έτρωγαν. Τραγουδούσαν τα επιθαλάμια τραγούδια. Μετά το γλέντι οι καλεσμένοι έψαλλαν το «Κατακοιμητικών» στους νεόνυμφους που αποσυρόταν στο νυφικό θάλαμο. Οι δε καλεσμένοι αποχωρούσαν. Το πρωινό της επόμενης ημέρας γινόταν το παραξύπνημα των συζύγων με τραγούδια από συγγενείς και φίλους. Παράλληλα έδειχναν το πειστήριο της παρθενίας της νύφης.

Τα γλέντια του γάμου διαρκούσαν συνήθως επτά μέρες. Μετά το τέλος των επτά ημερών ο ιερέας διάβαζε την ευχή λύσης του παστού. Έτσι όλη η γαμήλια διαδικασία τελείωνε.

Πηγές: Εκκλησιαστική ιστορία και διαδίκτυο.

Ετοιμασίες για τη γαμήλια τελετή στο Βυζάντιο

Βαγγέλης Ρουφάκης σκιαγραφεί την αγωνιζόμενη Κύπρο του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και του Γρηγόρη Αυξεντίου, με πρόδηλη συγκίνηση και απέραντη αγάπη.

Στο περιοδικό παρατίθενται επίσης φωτογραφίες και κείμενα για την επίσκεψη στην Κύπρο και για τις εκδηλώσεις στις οποίες συμμετείχαν οι φίλοι από τη Χίο και τη Μυτιλήνη, στη διάρκεια της παραμονής τους στο νησί μας.

Πρόκειται για ένα τεύχος βγαλμένο απ' τη ψυχή του φίλου Βαγγέλη Ρουφάκη, για το οποίο θερμά τον συγχαίρουμε και τον ευχαριστούμε».

*

Κύπρος– Β. Αιγαίο

Λογοτεχνική Συνάντηση (25-11-2010)

«Η σημερινή μέρα είναι σημαντική για όλους εμάς που αποτελούμε την οικογένεια του Κυπριακού Συνδέσμου Παιδικού Νεανικού Βιβλίου αλλά και για τους φίλους γενικά της παιδικής και της ευρύτερης νεοελληνικής λογοτεχνικής δημιουργίας. Κι αυτό γιατί, μέσα από τη σημερινή εκδήλωση διευρύνουμε τον κύκλο της συνεργασίας και των ανταλλαγών μας, με την Ελλάδα και ιδιαίτερα με τον νησιωτικό χώρο του Βορείου Αιγαίου, τη Χίο και Λέσβο, που έχουν μια πανάρχαια και λαμπρή ιστορία πολιτιστικής ανάπτυξης και δημιουργίας μέσα στους αιώνες.

Η Χίος που γέννησε τον Αδαμάντιο Κοραή, τον Γιάννη Ψυχάρη, τον Εμμανουήλ Ροΐδη, τον Γιώργο Θεοτοκά, τον Λάμπρο Πορφύρα και τους Κωνσταντίνο Άμαντο και Ιωάννη Συκουτρή που άφησαν τη δική τους σφραγίδα και στη δική μας πατρίδα, την Κύπρο.

Κι η Λέσβος με την πανέμορφη Μυτιλήνη, την πρωτεύουσα του νομού, που γέννησε τη Σαφώ, τη μοναδική και ανεπανάληπτη επιγραμματική και λυρική ποιήτρια της αρχαιότητας, η οποία καταξίωσε το έργο της, από τον 6^ο αιώνα π.Χ., την ποίηση ως το κατ' εξοχήν μέσο για την έκφραση των πιο όμορφων συναισθημάτων του ανθρώπου, συναισθημάτων χαράς, έρωτα και αισιοδοξίας για τη ζωή.

Νιώσαμε τον περασμένο Οκτώβριο, αγαπητοί φίλοι και φίλες, ύστερα από πρόσκληση του Δήμου Καλλονής που μας έφερε στη Λέσβο για λίγες μέρες, καθώς πατούσαμε τα ιερά και ιστορικά χώματα του νησιού, να μας γεμίσουν την ψυχή οι στίχοι του Αλκαίου κι η μουσική του Τέρπανδρου και του Αρίωνα, καθώς συναντιόμασταν στη Συκαμνιά με την Παναγιά τη Γοργόνα του αγαπημένου μας συγγραφέα Στρατή Μυριβήλη. Πίνοντας ακόμα το ξακουστό μυτιληνιώτικο ού-

ζο στο Πλωμάρι, ζωγραφίζοντας την ιστορία με τον Θεόφιλο και προσκυνώντας τη θαυματουργή δύναμη του Αγίου Ραφαήλ, είχαμε την αίσθηση πως βρισκόμασταν σ' έναν τόπο όπου η ιστορία, η παράδοση κι ο πολιτισμός όχι μόνο έχουν βαθιές ρίζες και καταβολές, αλλά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας που τη συναντάς και τη βιώνεις σε κάθε σου βήμα.

Αυτά και άλλα πολλά αναδεικνύουν τον μοναδικό πολιτισμό των δύο νησιών του Βορείου Αιγαίου, από τα οποία έχουμε τη χαρά να φιλοξενούμε αυτές τις μέρες τρεις εκλεκτούς φίλους συγγραφείς και δημιουργούς, που θα μας μιλήσουν στη συνέχεια της εκδήλωσης για τον τόπο και για τον πολιτισμό του Βορείου Αιγαίου.

Καλωσορίζουμε λοιπόν με ιδιαίτερη χαρά στο νησί μας και στην αποψινή εκδήλωση τον κ. Γεώργιο Κορδογιάννη, εκπαιδευτικό και συγγραφέα από τη Λέσβο, τον κ. Βαγγέλη Ρουφάκη δημοσιογράφο-συγγραφέα από τη Χίο και την κυρία Μάρω Ματθαίου, συγγραφέα και διευθύντρια των Εκδόσεων «Καρπασιάννα Πολιτισμός», η οποία κατάγεται από το Ριζοκάρπασο, αλλά διαμένει μόνιμα τα τελευταία χρόνια και δραστηριοποιείται στη Λέσβο και στην ευρύτερη περιοχή του Βορείου Αιγαίου. Τους καλωσορίζουμε και τους ευχαριστούμε που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας και τους ευχόμαστε να έχουν μια ευχάριστη διαμονή στο νησί μας.

Είμαστε βέβαιοι ότι η επίσκεψή τους εδώ θα μας δώσει την ευκαιρία να γνωριστούμε ακόμα καλύτερα, να διευρύνουμε τις πολιτιστικές μας ανταλλαγές και να συσφίξουμε τους δεσμούς που μας συνδέουν με τον νησιωτικό χώρο του Βορείου Αιγαίου και τους δημιουργούς του.

Ευχαριστούμε επίσης την κυρία Μαρία Μιχαηλίδου, διδάσκουσα στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, για τη δική της συμβολή στην εκδήλωσή μας, με μια συνοπτική αναφορά στη σύγχρονη κυπριακή λογοτεχνική δημιουργία στο χώρο της παιδικής νεανικής λογοτεχνίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνουμε στο Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας για την όμορφη μουσική του παρέμβαση, με την οποία άρχισε η εκδήλωσή μας και στο Συντονιστή Καθηγητή Μουσικής του Σχολείου κ. Μίκη Κωστέα.

Τέλος ευχαριστούμε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για τον χαιρετισμό του και τον Δήμο Στροβόλου για την παραχώρηση της αίθουσας. Ευχαριστούμε και όλους εσάς που τιμάτε την εκδήλωσή μας με την παρουσία σας και ευχόμαστε να χαρείτε την όλη εκδήλωση».

Το Αρχείο μου

Του Βαγγέλη Ρουφάκη

Ιερά Μητρόπολις Χίου
Αρ. 9. Ιερωτ. - Ε -

Χίος 28 Ιανουαρίου 1950

Π ρ ό ς

Τήν Ὁσιωτάτην
Ἐγουμένην τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Πλακιδιωτίσσης
Εἰς Καλλιμασιῶν

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπό 19/1/1950 ἐναφορᾶς τοῦ Ἀι-
δεσιματάτου Ἐφημερίου τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς, δι' ἧς οἱ
τοσ ὑπέβαλεν ἡμῶν τὰ πρακτικά τῆς διεξαγωγῆς ἐν τῇ
καθ' ὑμᾶς Ἱ. Μονῇ ἐκλογῆς πρὸς ἀνάδειξιν δύο Συμβούλου
ταύτης, γνωρίζομεν ὑμῶν ὅτι ἐγκρίνομεν τὰ πρακτικά
τῆς ἐκλογῆς ταύτης καὶ διορίζομεν τὰς μὲν Μοναχάς, α
Εὐφροσύνην Περρίκου καὶ β/θεοκτίστην Γερανιοῦ, ὡς
Συμβούλους τῆς Μονῆς, τὴν δὲ Μελένην Σαρόγλου ὡς Τα-
μίαν ταύτης, διὰ μίαν τετραετίαν, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ θ
τοῦ ἀπὸ 14 Σ/βρίου 1931 Πρ. Διατάγματος.

Μετὰ τῶν ὡς ἄνω Συμβούλων, θέλετε διοικήσει τὴν Ἱε-
ράν ὑμῶν Μονήν, συμφώνως τοῖς Ἱεροῖς Μοναχικοῖς Κανό-
σι καὶ τοῖς Νόμοις τοῦ Κράτους.-----

Ὁ Μ η τ ρ ο π ο λ ί τ η ς
καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Πρωτοσύγκελλος

Κλοινοποίησης

Αρχιμ. Κων/τιον Περμονίτην
Ἐφημέριον Ἱερᾶς Μονῆς
Παναγίας Πλακιδιωτίσσης

Handwritten signature: Γερασιμ. Περρίκου

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Η δημοσίευση επιστολών γίνεται με επιλογή. Γράμματα που δεν δημοσιεύονται δεν επιστρέφονται

Μην καρτεράτε να λυγίσουμε
μήτε για μια στιγμή,
μηδ' όσο στην κακοκαιριά
λυγάζει το κυπαρίσσι.
Έχουμε τη ζωή πολύ,
πάρα πολύ, αγαπήσει.

Αφιερωμένο στον Βαγγέλη Ρουφάκη τον εκδότη
του Περιοδικού «Δάφνη» τον ευπατρίδη της προ-
σφοράς αγάπης για τον τόπο που μας γέννησε.

Με πολύ αγάπη και καθαρή φιλία
Μανώλης Φύσσας (Χίος)

*

Αγαπητέ Βαγγέλη

Σ' ευχαριστώ θερμά για το τεύχος του αξιόλο-
γου περιοδικού σου ΔΑΦΝΗ, το οποίο μου έχεις
αποστείλει. Σε συγχαίρω για το πλούσιο περιεχό-
μενο και την επιλογή των θεμάτων και εύχομαι
περαιτέρω επιτυχίες.

Ελένη Αρτεμίου Φωτιάδου (Κύπρος)

*

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη

Σας ευχαριστούμε για την ευγενή χειρονομία
σας να δωρίσετε στην Κυπριακή Βιβλιοθήκη
τους 2 τόμους (τόμος 1^{ος}, τεύχη 1-10, 1999-2003
και τόμος 2^{ος}, τεύχη 11-20, 2004-2008) του Πε-
ριοδικού «Δάφνη». Επίσης πήραμε τα βιβλία:

«Οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι στη Βυζαντι-
νή και Μεταβυζαντινή Εικονογραφία»,
«Λωλόδεντρα», «Χιώτικα Αφηγήματα» και
«Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια». Τα πιο πάνω
βιβλία, καταχωρήθηκαν στο Μητρώο της Βιβλιο-
θήκης με αριθμούς 145213-145216.

Με εκτίμηση

Αντώνης Μαραθευτής

Διευθυντής Κυπριακής Βιβλιοθήκης,

Δημήτρης Νικολάου

Βιβλιοθηκονόμος

*

Αξιότιμε κύριε Ρουφάκη

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω εκ βάθους ψυ-
χής για την αποστολή του Περιοδικού «Δάφνη».

Κάθε τεύχος του και μία έκπληξη, μία αποκά-
λυψη που μας επιτρέπει να ελπίζουμε στην άνοδο
της παιδείας και του πολιτισμού μας και των πα-
ραδόσεων και της ιστορίας μας.

Θαύμασα το τεύχος-αφιέρωμα στην Κύπρο
και στην συνέχεια το 25^ο τεύχος του Οκτωβρίου,
αφιέρωμα στον Φώτη Αγγουλέ.

Τεύχη πλούσια, δυνατά, φροντισμένα με το
πάθος του ανθρώπου, όπως είστε σεις, που φλέ-
γεται για την καλλιέργεια του ανθρώπου και τη
διαφύλαξη και συνέχιση της πολιτιστικής μας
κληρονομιάς και δημιουργίας.

Συγχαίρω ειλικρινά και εύχομαι να μην εγκα-
ταλείψετε ποτέ το πνευματικό σας μετερίζι που
εξακτινώνει πολιτιστικές ανταύγειες.

Όλοι μας και η Χίος θα σας ευγνωμονούμε.

Με εξαιρετική τιμή

Δρ Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου

Επ. Α' Αντιπρόεδρος της Euroclassica

και Διευθύντρια της Ομηρικής Ακαδημίας

*

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη

Έλαβα την τελευταία «Δάφνη», το αφιέρωμα
στον σπουδαίο ποιητή Φώτη Αγγουλέ.

Σας στέλνω ένα τελευταίο βιβλίο μου που
μπορεί να το βρείτε, ελπίζω, ενδιαφέρον, όπου
και κάποια ποιήματα του ιδίου.

Ευχαριστώ και για τη μνεία στις «Μαρτυρί-
ες» μας στη σελίδα σας 26.

Φιλικά

Μαρία Φαφαλιού (Αθήνα)

*

Ανεκτίμητε φίλε μου Βαγγέλη

Έλαβα το Περιοδικό σου και σε συγχαίρω για
τη θαυμάσια ύλη του. Σ' ευχαριστώ ιδιαίτερα για
τη δημοσίευση των ποιημάτων μου.

Πάντοτε σ' αυτά που γράφεις αγγίζει ο κάθε
αναγνώστης κάτι το πολύτιμο και αξιόλογο, που
δεν το βρίσκει στις «πληροφορίες» των άλλων
περιοδικών. Δεν είναι μόνο η γνώση, αλλά το
συναίσθημα που μετράει...

Σε φιλώ

Ιάσων Ευαγγέλου (Αθήνα)

*

Αξιότιμοι κύριοι

Παρακαλώ, ταχυδρομήστε μου ένα τεύχος για
γνωριμία, γράφοντας και τα έξοδα συνδρομής.

Σας ευχαριστώ, φιλικά

Χρίστος Τσαχπίνης (Γερμανία)

«Τετράδια ποίησης» του Φάνη Φαντέμη

Διαβάζοντας τα «Τετράδια Ποίησης» του Φάνη Φαντέμη από τις εκδόσεις «Δάφνη» του ομώνυμου περιοδικού που εκδίδει ο ακούραστος Βαγγέλης Ρουφάκης, διαβάζοντάς τα ακούει κανείς το θρόισμα των κυμάτων, καθώς χαϊδεύει τις ακτές στην απέραντη θάλασσα της ονειροπόλησης.

Οι στόχοι του ανθρώπινου όντος, η ύπαρξή του, η μοίρα του, οι αγάπες, οι ελπίδες, οι διαψεύσεις του, παρουσιάζονται στις σελίδες του με εικόνες ζωντανές, εκφραστικά ευρήματα «κι ο Οδυσσέας ο πολυμήχανος να ψάχνει ακόμα την Ιθάκη».

Στο τέλος κάθε φύλλου της ποιητικής συλλογής και μια ψηφίδα, φωτοβολίδα λόγου συμπυκνωμένου, «Ο 20ος αιώνας, των μεγάλων επαναστάσεων, των μεγάλων προσδοκιών και της μεγάλης χίμαιρας».

Χίμαιρες και τύψεις που μας γεμίζουν θρύψαλα, για ότι κάνουμε, για ότι δεν κάνουμε.

Κι ύστερα υψώνονται «όρθιες ξιφολόγες οι μνήμες» για ένα χαμόγελο μέσα στο χάος.

«Ελευθερώστε εαυτούς και αλλήλους τα υπόλοιπα έπονται». Ελευθερία, ίδιον των ναυτικών και των ποιητών που διαλέγουν στιγμές περάσματα μέσα από τις Συμπληγάδες «από τον αβάσταχτο πόνο της νοσταλγίας και τα δάκρυα της επιστροφής» προσπαθώντας να βγουν αλώβητοι, προσδοκώντας να ξημερώσει πίσω από τις γρίλιες του παράθυρου, γιατί «Σιγά-σιγά χωνεύεται κι η πέτρα μέσα στο χρόνο».

Ο ποιητής μας στέλνει «το τελευταίο γράμμα του, ένα από κείνα των αυτοεξόριστων, (Αυτοεξορία, η ελεύθερη ελευθερία μας), τη λύπη του για το Ναγκασάκι και τη Χιροσίμα και την οργή του από τα νησιά των Χριστουγέννων» η αδικία και η ξενιτιά τον πονούν «Απόψε πάλι τραβερσώσαμε στον κάβο της αδικίας».

«Η ξενιτειά είναι πικρή κι θάλασσα φαρμάκι».

«Στον Αφανή... Γύρνα εκεί που ήσουν κρυμμένος, στην υγρή επιφάνεια τόσων αιώνων».

«Οι μεγάλες προσφορές μετά θάνατον τιμούνται».

Υμνεί τη νιότη, την αρετή, που φτάνει στην κορυφή περήφανη μα πάντα νηστική και διψασμένη, τον έρωτα. «Τα βράχια. Θυμήθηκα τα μάτια σου δυο δάκρυα απ' το κύμα... σα γράφαμε στον ουρανό, με τ' άστρα τ' όνομά μας».

Ο Φάνης Φαντέμης μας μιλά με στίχους πυκνούς μα συγχρόνως λιτούς υποβλητικούς, σαφείς, που ακτινοβολούν στοχασμό και ευωδιάζουν αύρα θαλασσινή.

«Πόσο γλυκιά και όμορφη ειν' η νιότη» μα «το Σαπιοκάραβο ακόμα ταξιδεύει».

Τα Τετράδια Ποίησης του Φάνη Φαντέμη είναι από τις συλλογές, που δε βρίσκει κανείς εύκολα σήμερα. Τα ποιήματα είναι διαχρονικά, είναι σύγχρονα, είναι από κείνα που ξεπερνούν το χρόνο, αφού μαζί με την αισθητική συγκίνηση ωθούν τον αναγνώστη «ν' ακουμπήσει στο περβάζι των συλλογισμών» και να μην ξεχνά πως «Κάθε εκστρατεία και μια Ιφιγένεια, κάθε πόλεμος και μια Ελένη».

Τζένη Συρρή-Χαννάκη

Ιφιγένεια

Ιφιγένεια, άδικα θυσιάστηκες στον ιερό βωμό.

Τα πλοία που ξεκίνησαν απ' την Αυλίδα δεν έφτασαν ποτέ στην Τροία.

Οι αγέρηδες που πήρανε ξανά, ήταν πάλι ενάντιοι κι η εκστρατεία, ναύαγησε καταμεσής του Αιγαίου.

Το κάστρο της Τροίας έμεινε απάτητο, η Ελένη να απιστεί στην αγκαλιά του Πάρη κι ο Οδυσσέας ο πολυμήχανος, να ψάχνει ακόμα την Ιθάκη.

Κάθε εκστρατεία και μια Ιφιγένεια, κάθε πόλεμος και μια Ελένη

«Τετράδια Ποίησης»

Φάνης Φαντέμης

Όταν μυρίζανε τα κουλουράκια...

Παραμονές Πάσχα και ο πάγκος του φούρνου ήταν γεμάτος σορούς από κουλουράκια. Τσουρέκια με τα κόκκινα αυγά καταμεσής και σοκολατένια αυγά στολισμένα με χρυσές κουφέτες. Ένα γιουσουρούμ που πήγαινε για Πάσχα αλλά μόνο Πάσχα δεν σου θύμιζε. Πού εκείνες οι θεϊκές μυρωδιές που βγαίνουν από σπίτια και φούρνους τη Μεγάλη Πέμπτη και σε φέρνανε μεταξύ παραδείσου και κολάσεως; Απ' τη μια οι αισθήσεις διατάζανε τα χέρια να αμαρτήσουνε κι από την άλλη το μυαλό με το φόβο της αμαρτίας τα τραβούσανε πίσω. Βέβαια η επιθυμία έμενε και καταγραφότανε για αμαρτία αλλά ο Κύριος εν τη μακροθυμία του δε μας τη χρέωνε βλέποντας την λαχτάρα και την αγωνία μας.

Οι κυρίες στη σειρά περιμένοντας να εξυπηρετηθούνε σχολιάζανε, αναπολώντας την παιδική τους ηλικία, την ποιότητα και τον τρόπο παρασκευής των κουλουριών σήμερα που και τη μούρη σου να βάλεις μέσα στο φούρνο μυρωδιά δεν θα πάρεις. Ανταλλάσσανε και καμιά συνταγή που θυμότανε οι μεγαλύτερες, και δικαιολογούσανε ταυτόχρονα τις νοικοκυρές επικαλούμενες τις συνθήκες που δεν επιτρέπουνε σήμερα να ασχοληθείς με τέτοια πράγματα.

Για τις γιαγιές που έχουνε τα εγγόνια και ίσα-ίσα ένα φαί κάμνουνε για να βρουνε τα παιδιά όταν γυρίζουνε από τη δουλειά και τις νέες πωες, κουρασμένες όπως γυρίζουνε στο σπίτι, πού να βάζουνε λεκάνες και αλεύρια για κουλουράκια. Βέβαια υπήρχανε και οι αντιδραστικές, που σίγουρα ήτανε πεθερές και ρίχνανε το καρφί τους, «άμα θέλουνε να ευχαριστήσουνε τον άντρα τους έχει και το σαββατοκύριακο. Αντί να χουζουρεύει στο κρεβάτι μέχρι το μεσημέρι μια ώρα δουλειά είναι να τα ζυμώνεις, ο φούρνος δουλεύει μονάχος του, και στο κάτω-κάτω ας μου φωνάξει να τη βοηθήσω άμα δεν μπορεί η μάνα της».

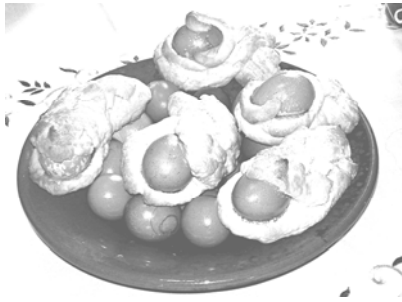
Εγώ πήρα το ψωμί και βγήκα αμίλητος από το φούρνο. Τα μάτια βλέπανε μπροστά την πραγματικότητα μα ο νους έκαμνε βουτιά στα περασμένα. Γύρισε καμιά εξηνταριά χρόνια πίσω, σκάλισε το ημερολόγιο και βρήκε τη Παρασκευή παραμονή του Λαζάρου. Μπήκε στην τάξη και είδε το δάσκαλο να μας ιστορεί τα μαρτύρια και τα πάθη του Χριστού και να μας εξηγεί τη σημασία και το νόημά τους, τη θλίψη της μεγάλης εβδομάδας και τη χαρά του Χριστός Ανέστη. Εμείς, βέβαια, στο μυαλό μας ερχότανε η αυστηρή και πολλές φορές δυσβάσταχτη νηστεία, η ταχυνό-

σουπα με τα μαυρομάτικα, ο χαλβάς και το ταχίни που συνοδεύανε το βραδινό τσάι και η συνεχής παρουσία μας πρωί-βράδυ στην εκκλησιά που μας στερούσε την ελευθερία αφού είχαμε διακοπές. Βέβαια, εμείς βρίσκαμε ευκαιρίες για αποδράσεις και μικροδιαβολιές, νόμιμες ή παράνομες μέσα στα περιθώρια που μας άφηνε η ηλικία.

Το πρωί του Λαζάρου η συμμετοχή μας στη προετοιμασία της εκκλησιάς για τη γιορτή των Βαΐων μας έφερνε βοηθούς στους μεγαλύτερους στο κόψιμο και μεταφορά κλαδιών φοινίκων για τα σταυρουδάκια που έφτιαχναν οι γυναίκες και μοιραζότανε από τον παπά μετά τη λειτουργία, ευλογημένα όπως λέγανε. Το βασικότερο, όμως, ήτανε η συμμετοχή μας στην κατασκευή των μπομπακιών, ανάλογα με την ηλικία πάντοτε. Οι μεγαλύτεροι και τεχνίτες, κατασκεύαζαν και οι μικρότεροι, μαθητές, βοηθούσαν μεταφέροντας υλικά. Τη Μεγάλη Πέμπτη έπρεπε να είναι όλα έτοιμα για να γίνουν οι πρώτες δοκιμές. Μετά την επιτυχία αποθηκεύονταν στην κεντρική αποθήκη της ομάδας μέχρι το μεσημέρι του Μεγάλου Σαββάτου. Ο τόπος κατασκευής και φύλαξης ήταν άκρως απόρρητος και η τήρηση του μυστικού ήτανε και η πρώτη δοκιμασία εχεμύθειας. Η διαρροή του μυστικού συνεπάγονταν την κατάσχεση από το αρχηγείο του σταθμού Χωροφυλακής, τον ενωμοτάρχη κύριο Νίκο. Το όργανο, ο χωροφύλαξ κύριος Ανδρέας, εκτελούσε και χρέη καντηλανάφτη και τη μεγαλοβδομάδα απαλλάσσονταν από τα καθήκοντα αστυνόμευσης λόγω παρατεταμένης παρουσίας στην εκκλησιά.

Εκείνο, όμως, που απευχόμαστε αλλά δεν γλιτώναμε ήτανε η μεταφορά του ταπιού με τα κουλουράκια στο φούρνο τη Μεγάλη Πέμπτη. Νωρίς το πρωί μετά την εκκλησιά έπρεπε να είναι το ταπί στο φούρνο για να πάρει τη σειρά του σύμφωνα με το ραντεβού της προηγούμενης. Εκεί το ζόρι δεν ήτανε και μεγάλο. Προσοχή ήθελε να μη σου μπατάρει και χαλάσουνε τα κουλουράκια, η μυρωδιά δεν ήτανε προκλητική. Στην επιστροφή, όμως, το μεσημέρι ήτανε αφόρητη. Μέχρι κρίση συνειδήσεως παθαίναμε. Εκείνη η διαδρομή από το φούρνο στο σπίτι γινότανε η μεγαλύτερη δοκιμασία πίστης και τήρησης των κανόνων νηστείας και πειθαρχίας. Απ' τη μια η μύτη σου να μπουκώνεται από τη θεσπέσια μυρωδιά κι απ' την άλλη η φωνή Κυρίου να τρυπά τ' αυτιά σου: «Μηηηη, η επιθυμία τιμωρείται εξ ίσου με την πράξη». Κι εμείς τα καημένα υπομέναμε και πε-

ριμέναμε το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου. Με το που άνοιγε το στόμα του ο παπάς για να ψάλει το Χριστός Ανέστη, το χέρι μας ασυναίσθητα έμπαινε στη τσέπη κι έβγαζε το κουλουράκι και το κόκκινο αυγό. Εκεί επερχότανε η λύτρωση. Αυτή η μυρωδιά μου 'ρχετε τέτοιες μέρες στη μύτη και μόνο που βλέπω τα κουλουράκια ξαπλωμένα στο πάγκο. Μόνο τώρα πως μου τρυπά τα αυτιά η φωνή του γιατρού, «Μηηη, τα αυγά και η ζάχαρη είπαμε πως απαγορεύονται».

Και μια και μιλούμε για το Πάσχα θα πω και κάτι που μου 'ρθε στο νου για τα μπομπάκια. Μεγάλο Σάββατο, πολύ πριν την λειτουργία γινότανε η διανομή των εκρηκτικών και η κατανομή των καθηκόντων. Οι μικρότεροι ήτανε επιφορτισμένοι με τη διακίνηση και τροφοδοσία των μεγαλυτέρων. Κι αυτό γιατί σαν πιο μικρόσωμοι χωνότανε μέσα στις γυναίκες που ήτανε αδύνατο και ανεπίτρεπτο να τους κυνηγήσει ο χωροφύλακας.

Εκείνο το Μεγάλο Σάββατο, μετά το ευαγγέλιο είχανε αναπτυχθεί οι ομάδες πίσω απ' την εκκλησιά περιμένοντας το Χριστός Ανέστη για να αρχίσουνε οι ομοβροντίες. Κάποιος θερμόαιμος δεν επερίμενε τη σωστή στιγμή κι έριξε ένα δυο πολύ πιο πριν. Οπότε επενέβησαν οι αρχές και ζήτησαν από τον παρευρισκόμενο εν μεγάλη στολή ενωμοτάρχη, είχε και τρία παράσημα κατάστηθα, να συλλάβει τον παραβάτη. Ο ενωμοτάρχης διάταξε αμέσως το χωροφύλακα κ. Ανδρέα να ενεργήσει σχετικά, αλλά εκείνος επιφορτισμένος με τα καθήκοντα καντηλανάφτη που όπως είπαμε εκτελούσε, έπρεπε να αφήσει το μεγάλο φανάρι που έφεγγε του παπά στο αναλόγιο που 'χε στηθεί στο προαύλιο της εκκλησιάς.

Το όργανο βρέθηκε σε δίλημμα ποιο απ' τα δυο καθήκοντα να ασκήσει του χωροφύλακα ή του καντηλανάφτη; Έχοντας όμως έμφυτο το καθήκον της τήρησης του νόμου για το οποίο ορκίστηκε, αποφάσισε, χωρίς χρονοτριβή, να πασάρει το φανάρι στο παπά λέγοντας του: «Πιάσε παπά το φανάρι και διάβαζε να τελειώνομε, γιατί με καλεί το καθήκον να επιβάλω την τάξη και το νόμο».

Γ. Μ. Φράγκος

Ανάσταση

Ανάσταση! Και μέσα στην καρδιά μου,
που μαύροι τη μαράνανε χειμώνες,
μιας άνοιξης αυγή γλυκοχαράζει
κι' ανθίζουν μενεξέδες κι' ανεμώνες.

Ανάσταση! Και μέσα στην καρδιά μου,
που τη σπάραξαν άγρια οι στείροι πόνοι,
ολόδροσο, ουρανόσταλτο βλαστάρι
θεικής χαράς αρχίζει να φυτρώνει.

Θεικής χαράς! Ω Σταυρωμένη Ελπίδα!
καθώς σε βλέπω αναστημένη πάλι,
αθάνατη, απροσμάχητη, μεγάλη,
κάμε το θαύμα που ποτέ δεν είδα!
Ότι νεκρό του μυστικού μου κόσμου,
παρακαλώ Σε, ανάστησέ το εντός μου!

Γεώργιος Βερίτης

Πασχαλινό

Στο στερνό το ξεψύχημα δειλινού μυρωμένου
κάποια ρόδα μαραίνονται, κάποια ρόδα πεθαίνουν.

Κι ένα ρόδο σκορπίζοντας τ'; ανοιχτά πέταλά του
κάποιο φύλο που τούμεινε για στερνό στολισμά του
το τινάζει και κείνο και το ρίχνει μπροστά του
στο κρυστάλλινο φλοίσβισμα τ' αρυακιού του δροσάτου.

-Που τραβάς ανθοπέταλο τη ζωή σου να σβήσεις;
-Πάω να φέρω την άνοιξη σ' ένα κόσμο άλλης ζήσης

Μεσ'; στις γης τα κατάβαθα τον Απρίλη θα φέρω,
θα σκορπίσω το μήνυμα μιας αλήθειας που ξέρω.

Μιας αλήθειας το κήρυγμα το τρανό θα κηρύξω
και θα πω την Ανάσταση στους νεκρούς που θα σμίξω.

Γεώργιος Βερίτης

Σαν έρθει ο πόνος

Σαν έρθει ο πόνος να σε βρει
να τον δεχθείς παλικαρίσια.
Στάσου λεβέντης σαν τη δρυ
τη λαμπαδόκορμη, την ίσια.

Δώρο δικό σου 'ναι κι ο πόνος
δώρο δικό σου απ' τ' ακριβά.
Και φτάνω να σ' ευγνωμονώ
γι' αυτές τις ώρες που πονώ.

Γεώργιος Βερίτης

Aufwiedersehen (αντίο)

Αντίο! Μέρες καυτές, νύχτες που τον δροσίσατε με θύμησες παλιές, κάβοι και κόλλοι μικροί που τον αναγνωρίσατε, φίλοι καινούριοι, αντίο... Τώρα πια, έχει απομακρυνθεί.

Ο χρόνος διπλώνεται όπως κάθε χρόνος, στις μνήμες του. Τόσα χρόνια... Στέκεται τώρα εδώ, βλέπει τις στεριές που ανοίγουν και κλείνουν, τα νησάκια που σμίγουν μαζί τους. Όλα κινούνται και πλέουν με μια βραδύτητα και μόνο το βαποράκι της γραμμής νομίζεις πως μένει ακίνητο πάνω στην ήρεμη θάλασσα. Τα κυματάκια αδύναμα, χαδιάρικα γλιστρούν στην πρύμη, το μαϊστράλι δροσερό φουσκώνει τον κόρφο του, του ψιθυρίζει τις νωπές αναμνήσεις...

Στεκόταν πάνω σ' ένα βραχάκι. Ο ήλιος του είχε τρυπήσει το κρανίο. Το κυματάκι συνέχεια μουρμουρίζει στ' αυτιά του κάτι σαν τραγούδι. Δεν έστρεφε καθόλου, δεν έλεγε να τραβηχτεί κάτω από την εξαθλιωμένη σκιά του «Γλάρου». Πέρα, το κολπάκι το Χρυσό Μπιλάλι... Αναπνέει τον αέρα του, θυμάται τα περασμένα. Είναι κι αυτό μια ευχαρίστηση αν ξέρεις να τη ζήσεις. Σε λίγο ο ήλιος θα βουλιάξει πίσω από τα ψηλά βουνά του μεγάλου νησιού. Τότε, απ' όλα τα δρομάκια που κατηφορίζουν στην παραλία, χύνονται οι άνθρωποι, άντρες, γυναίκες, παιδιά, σαν ρυάκια, στο μεγάλο ποτάμι, στο μεγάλο δρόμο. Πέρα, τα μηχανάκια που θορυβούν, τα αυτοκίνητα που κορνάρουν. Μήτε Αθήνα...

— Πάμε για ένα ουζάκι;

— Όχι ακόμα, είναι νωρίς. Να σκοτεινιάσει λίγο.

Ξέρει πότε πίνεται το ούζο. Αυτός, γερμανός σκέτος. Καμιά μυρωδιά από χταπόδι στα κάρβουνα, κνίσια μόνο από σουβλάκι και πατατούλες. Κύριοι έλεος, που βρισκόμαστε;

Το μελτέμι έχει από ώρα κοπάσει. Μεσ το λιμάνι, μια απαλή ρυτίδα που παίζει πάνω στα ήσυχα νερά. Το φεγγάρι στη χάση του. Μια χρυσή στήλη, λειψή, περνάει πάνω απ' τη θάλασσα, διασχίζει το λιμάνι. Η μουσική στη διαπασών.

— Κόφτο Σιδερή, μας κούφανες.

Εκείνος παρατάει τα σουβλάκια και προβάλλει απ' το παράθυρο. Σας καρφώνει με το μάτι.

— Δηλαδή δε γουστάρετε μουσική;

— Μουσική ναι, αλλά όχι θόρυβο. Πέταξέ το πια αυτό κι αγόρασε κανένα στερεοφωνικό. Σα σκουριασμένο κανόνι μπουμπουνάει.

Ακόμα ένα βλέμμα αινιγματικό λιγάκι κι εξαφανίζεται πίσω από το παράθυρο. Σουβλάκια και πατατούλες...

Τίποτα που να θυμίζει παρελθόν. Μόνο η νοοτροπία της παράδοσης που στέκεται ακούνητη και φλύαρη με το τηλέφωνο τώρα στο χέρι.

— Τα μάθατε;

— Τι κυρά-Μαρία μου;

— Ήρθαν πάλι τα μεγάλα ψάρια και φάγαν και το γόνιο. Μήτε αθερινό δε βρίσκεις πια κερά-Κατίνα μου.

— Δεν πειράζει. Μόνο να 'ρχονται, μην τύχει και στοιχειώσουμε ολομόναχοι απάνω στο νησί.

— Να μας λείπουν τέτοιοι μουσαφίρηδες. Μόλις πατήσουνε εδώ, όλα παίρνουν απάνω. Ψωμί, κρέας και φασόλια. Ψάρια πια έτσι κι αλλιώς δε βρίσκουμε. Γυρνούν ολόγυμνοι, μας βρώμισαν τις ακρογιαλιές. Να μας λείπουν...

Η παρέα ακόμα δεν έστρωσε. Λείπει ο καπετάν Αλέξανδρος, η Τζίκο και η Κούλα, η Κούλα του Ανδρέα, η Κούλα του Στεφάνου, η Κούλα... πού βρεθήκανε τόσες Κούλες; Λίγες καρέκλες λοιπόν ρεζέρβα. Όμως μην τα ξαναγράφεις. Άνοιξε το σημειωματάρι σου. Έτσι όπως τα 'χεις γράψει. Καμμιά διόρθωση.

Οινούσσεσ, Πέμπτη, 29 του Ιούλη.

Και πάλι στο «Γλάρος». Ο αγέρας δε σ' αφήνει ν' ανοίξεις την εφημερίδα. Διπλωμένη στα τέσσερα την ψαχουλεύεις. Είναι και τα μηχανάκια που σ' ερεθίζουν. Όχι μόνο ο θόρυβος μα εκείνη η αντιαισθητικότητα. Τα φέρνουν και τ' ακουμπούνε στα τραπέζια. Αυτοκίνητα κάτω από την τέντα ανάμεσα στις παρέες.

Όχι, σήκω και φύγε. Πάρε μια βόλτα στο Ζέπαγα. Ταξίδεψε πάλι μοναχός σου. Το πρωί πέρασες χαμηλά απ' το Μπιλάλι. Ο ήλιος καυτός. Καθάρια τα νερά πέρα στον Απίγανο. Κανένας δεν έκανε ακόμα μπάνιο. Μόνο δυο Γερμανίδες, που έχοννε το αντίσκηνό τους στημένο κάτω στην αμμουδιά. Τις καταλαβαίνεις. Γι' αυτό ήρθανε. Εσύ προχωράς. Που πηγαίνεις; Μακάρι να ξέρεις. Όπου σε βγάλει ο δρόμος. Ο Μαϊστρος φυσάει, φουσκώνει το πουκάμισο, φουσκώνει το στήθος, σε κατέχει η άκρατη επιθυμία να κρατήσεις μέσα σου όσο μπορείς αυτόν τον αγέρα, να τον πάρεις μαζί σου...

Κρύα μα καθαρά τα νερά εδώ. Θα κολυμπήσεις; Θα ρεμβάσεις πάνω στην πέτρα της μοναξιάς. Αλίμονο! Κανείς δε μπορεί να ρεμβάσει πάνω σ' ερείπια. Εδώ και πέρα, όπου κι αν πας, σ' αυτά τα μικρά καμπάκια, που κυριαρχούσε το πράσινο και αντηχούσαν οι φωνές και των παιδιών

τα γέλια και τα κλάματα. Εδώ που έσφυζε από ζωή. Τώρα είναι μια μεγάλη σιγή. Σε τρομάζει ο θόρυβος του αυτοκινήτου. Σταματάει μπροστά σου. «Είσαι για το χωριό;» Την άρνησή σου ο άλλος δε θα μπορούσε να καταλάβει. Του γνέφεις μόνο με το κεφάλι καταφατικά. «Έλα μπες μέσα», λέει λίγο προστακτικά και σου ανοίγει την πόρτα.

Οινούσσες Κυριακή 1 Αυγούστου.

Έχεις ξεχάσει τ' αυτοκίνητα, το συνωστισμό στα μετρό, την πολύβουη πόλη. Τα 'χεις ξεχάσει κι έχεις κι εσύ ξεχαστεί στα ερημικά ακρογιάλια. Ξεκινάς πρωί-πρωί ποδαρόδρομο. Η μπουλντόζα κι εδώ έχει κάνει το έργο της. Δρόμοι ανοιγμένοι που διασχίζουν το νησί. Πας από κορφή σε κορφή. Το πέλαγο αφρισμένο λίγο. Το κύμα σπάει στα βράχια με κάποιο θόρυβο. Βαδίζεις αργά. Κάθε βήμα, κάθε πέτρα και μια θύμηση. Γυμνά τα κολπάκια στα νοτινά καμπάκια.

Τα μικρά νησάκια σκορπισμένα σα ροδοπέταλα στη θάλασσα. Προσφέρονται κι ανοίγουν τις αγκάλες τους, σε πιάνουν απ' το χέρι, να σε οδηγήσουν στα στενά μονοπάτια της εφηβείας, σκεπασμένα λίγο από την ομίχλη του χρόνου. Εδώ που γυρνούσες με τις βάρκες και ψάρευες και χάζευες και κολυμπούσες. Στα βράχια, στις αμμουδιές. Εδώ! Κι ακόμα βαθύτερα. Στα χρόνια της παιδικής ηλικίας, που μες το μυαλό σου είναι θολά και συγκεχυμένα.

Το βράδυ, η μαγεία. Πάνω από τα σιωπηλά βράχια. Λάδι η θάλασσα. Η ευρύχωρη αυλή του σπιτιού. Στέκεται επιβλητικό κι αγέρωχο από πάνω σας, σημάδι μιας παλαιάς αρχοντιάς ξεπερασμένης...

Όλη η γνωστή παρέα ενισχυμένη και μ' άλλους. Χταπόδι και ούζο. Και η αυτοσχέδια ορχήστρα και οι νησιώτικοι χοροί, με τα ευλύγιστα και κομψά τσαλίμια.

«Θάλασσα π' όλα τα νερά και τα ποτάμια πίνεις κι από τα παλικάρια μας κανένα δεν αφήνεις».

...Απανεμιά. Κάτω, μια ήρεμη αγκάλη το λιμάνι...

Οινούσσες, Τρίτη 10 Αυγούστου

Γρήγορα κυλάει ο χρόνος όταν είναι ευχάριστος. Αύριο-μεθαύριο, αναχώρηση. Θα πάρεις πάλι τον ανήφορο. Ωστόσο είναι τώρα μια απόλαυση να βλέπεις τούτο το νησί από την ψηλότερη κορφή του σ' όλο του το μάκρος και σ' όλο του το πλάτος. Εκεί που χαμηλώνει και σβήνει μες στους αφρούς η δυτική του μύτη, λες και είναι μπαστούνι карабиού που χτυπιέται αδιάκοπα με το κύμα. Στην άλλη άκρη, αντίθετα απλώνει νοηλικά τα δάκτυλά του μέσα στη θάλασσα...

Απανεμιά. Κάτω μια ήρεμη αγκάλη, το λιμάνι. Χωριστά τα μπενζινάκια, τα κότερα κι οι ψαρόβαρκες. Το βαποράκι της γραμμής, πλευρισμένο στο μουράγιο, αναπαύεται. Ένα μότορσιπ που ξεφορτώνει από χτες τσιμέντα. Τα γραφικά νησάκια μπροστά, σα φαντάροι - φρουροί, που το προστατεύουν από τις ανεπιθύμητες θύελλες. Από την άλλη πλευρά, το καμπάκι ξερό. Τίποτα δεν στολίζει την κατηφοριά του. Μόνο λίγα φύλλα από συκίες σκελεθρωμένες. Σκάλες και σπιτάκια γερμένα και γκρεμισμένα και πληγωμένες θύμησες...

Γαλάζια απλώνεται η θάλασσα. Ο αγέρας δροσιά και βάλσαμο. Η Μυτιλήνη ξαπλωμένη, τυλιγμένη στην καταχνιά. Μόνο ο Τσεσμές διακρίνεται αγνά, να τινάζει προκλητικά τη ξιπασμένη του μύτη...

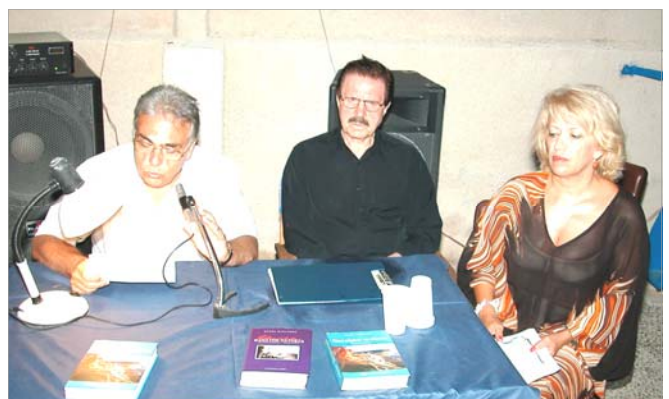
.....
Είναι αργά. Θα κάνει ζέστη σήμερα. Οι στροφές του Αίπου, οι σκάλες του Βροντάδου, το πράσινο. Το βαποράκι της γραμμής γεμάτο. Άλλοι φεύγουν και άλλοι έρχονται. Το νησάκι απομακρύνεται με μια προσπάθεια, θαρρείς, να κρατηθεί έξω από την καταχνιά.

Σε λίγο το λιμάνι. Θα τερματίσει. Αυτός όμως θα συνεχίσει. Με τη σκέψη του δεμένη στις Οινούσσες. Αντίο.

Από το βιβλίο του Φάνη Φαντέμη «Οι τρομπέτες»

Εκδόσεις Ηριδανός, 1983

Ο φίλος και συνεργάτης Φάνης Φαντέμης γεννήθηκε στις Οινούσσες και ζει στη Γερμανία

Παρουσίαση βιβλίων του Φάνη Φαντέμη στις Οινούσσες

Σφραγίδα με τους Κτήτορες
της Νέας Μονής Χίου

Εκεί

Εκεί που το φως λαμπιρίζει στο απέραντο μπλε του Αιγαίου
ο μοναχικός ψαράς προσπαθεί με ιδρώτα και κόπο,
για μια καλή ψαριά.
Εκεί που το ευλογημένο δέντρο δακρύζει από χαρά
προσφέροντας απλόχερα τη μαστίχα του,
ο ταλαιπωρημένος χωρικός καθαρίζει και περιποιείται το χόμα
για να στάξει το θείο δώρο στη γη.
Εκεί που η Σειρήνα καλεί με το τραγούδι της
το θαλασσοδαρμένο ναυτικό,
η μανιασμένη θάλασσα προσπαθεί να τον πάρει κοντά της.
Εκεί που ο περιηγητής στέκεται έκθαμβος κοντά στο αρχαίο κάλλος,
ο γαλήνιος μοναχός προσφέρει απλόχερα το γάργαρο νερό της πηγής
στο διψασμένο οδοιπόρο.

18-03-2003

Έρη Καρύδα-Λάμα

Περιεχόμενα

Χτίσε σκαρί απ' την αρχή	Φάνη Φαντέμη	2
Τύψεις	Φάνη Φαντέμη	2
Μη πεις ποτέ	Φάνη Φαντέμη	2
Ανάσταση...	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Μάρκου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οινουσσών, πολλά τα έτη	Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου	4
Περνώντας από τις Κροκεές	Μαρία-Ελευθερία Γ. Γιατράκου	5
Ομηρική Ακαδημία	Κωνστ. Καταγιάς Αντιναύαρχος ε. α.	6
Ο αγρός των λέξεων	Οργανωτική Επιτροπή	6
Πασχαλινή συγκομιδή	Νικηφόρος Βρεττάκος	6
Ευχαριστούμε συν... Έλληνες	Πέτρου Ι. Μαρτάκη	7
Ευχαριστήρια τριών κοινοτήτων της Χίου...	Βαγγέλη Ρουφάκη	9
Ένα Πάσχα με τα χιόνια	Αθηνάς Ζαχαρού-Λουτράρη δ. Φ.	10
Πεντηκοστή	Περ. Παπαχατζηδάκη	12
Γωνιές από την προπολεμική πόλη της Χίου	Γεώργη Διλμπόη	13
Ο γάμος στο Βυζάντιο	Βαγγέλη Ρουφάκη - Φώτο Μαξ Ρεντιάνη	14
«Δάφνη» ένα περιοδικό από τη Χίο...	Αντώνη Τενέδιου	16
Κύπρος-Β. Αιγαίο Λογοτεχνική Συνάντηση (25-11-2010)	Κώστα Κατσώνη από την «Ανέμη»	17
Το Αρχείο μου	Κώστα Κατσώνη από την «Ανέμη»	
Επιστολές αναγνωστών	Βαγγέλη Ρουφάκη	19
«Τετράδια Ποίησης» του Φάνη Φαντέμη		20
Ιφιγένεια	Τζένης Συρρή-Χαννάκη	21
Όταν μυρίζανε τα κουλουράκια...	Φάνη Φαντέμη	21
Ανάσταση - Πασχαλινό - Σαν έρθει ο πόνος	Γεωργίου Μ. Φράγκου	22
Aufwiedersehem (αντίο)	Γεωργίου Βερίτη	23
Σφραγίδα με τους Κτήτορες της Νέας Μονής Χίου	Φάνη Φαντέμη	24
Εκεί	Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη	26
Περιεχόμενα	Ερης Καρύδα-Λάμα	26
Η ευωδία των βιβλίων		26
Κύπρος 1 ^η Απριλίου 1955	Ιάσωνα Ευαγγέλου	27
	Κυπριακά έντυπα	28

Η ευωδία των βιβλίων

Περίεργη μα ενδιαφέρουσα πολύ
αυτή η μεγάλη βιβλιοθήκη
στη φημισμένη μεγαλόνησο του κεντρικού Αιγαίου.
Όλες οι αίθουσες οι σιωπηλές
έχουν μια μυρουδιά βαριά
από αναθυμιάσεις των παλιών βιβλίων.
Κι ο φωτισμός τους είναι λιγιστός, μυστηριακός.

Μονάχα μία αίθουσα -η ανατολική- είναι αλλιώτικη.
Πιο φωτεινή και μόλις μπεις ευωδιάζει
μ' ένα λεπτό αιθέριο άρωμα:
μαγιάτικο τριαντάφυλλο και γιασεμί της Χίου.
Ρώτησα την υπάλληλο «γιατί;» και μου είπε:
«Εδώ υπάρχουν μόνο τα **ποιητικά** βιβλία»!...

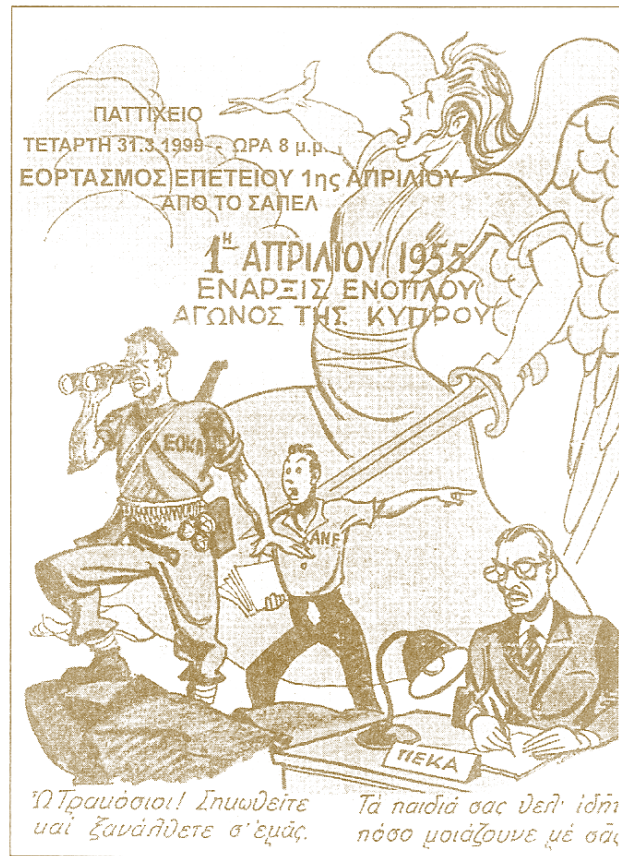
Κάθισα αρκετά σ' αυτό το ποιητικό το «άγιο βήμα».
Παρακολούθησα -διαβάζοντας-
την «ιεροτελεστία της οδύνης» (σπάνια «της χαράς»)
σ' αυτόν τον χώρο της ευαισθησίας.
(Ότι πολύτιμο, ευαίσθητο και ευπαθές).

Έφυγα, σαν από εκκλησιά
μοσχοβολώντας -ως τα σήμερα-
όχι θυμίαμα,
αλλά το μύρο κάποιων σπάνιων στίχων.
Και ο απόηχος μιας φωνής με συνοδεύει:
«Εδώ υπάρχουν μόνο τα **ποιητικά** βιβλία»!
(Βιβλία που δε διαβάζονται με τα μάτια
αλλά δακρύζονται με τα μάτια...).

«Σκηνοθεσία της αυγής»

Ιάσων Ευαγγέλου

Κύπρος 1η Απριλίου 1955

Η προετοιμασία του ένοπλου Αγώνα

Οι αρνητικές και πεισματικές θέσεις της Βρετανικής Κυβέρνησης για λύση του Κυπριακού προβλήματος οδήγησαν τον Κυπριακό λαό σε ένοπλο Αγώνα, για να διεκδικήσει το αναφαίρετο δικαίωμά του για ελευθερία. Έτσι μόνο μπορούσε ν' ανοίξει το κλειστό για τους Άγγλους Κυπριακό ζήτημα.

Η σκέψη για ένοπλο αγώνα έγινε την ίδια σχεδόν περίοδο από τον Εθνάρχη Μακάριο, τον Κύπριο εν αποστρατεία συνταγματάρχη του Ελληνικού στρατού Γεώργιο Γρίβα και μερικά άλλα εξέχοντα πρόσωπα από την Κύπρο και την Ελλάδα και τελικά σχηματίστηκε στην Αθήνα το 1953 μια δωδεκαμελής Επιτροπή για να προωθήσει δυναμικά την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Το Μάρτιο του 1954 φτάνουν στην Κύπρο τα πρώτα όπλα. Στις 10 Νοεμβρίου 1954 ο Γεώργιος Γρίβας (ψευδώνυμο Διγενής) αποβιβάζεται μυστικά στο νησί ως στρατιωτικός αρχηγός του Αγώνα. Αμέσως αρχίζει να εργάζεται για την επιτυχία του. Την 1η Απριλίου 1955, επικεφαλής της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (Ε.Ο.Κ.Α.) κηρύσσει την έναρξη του επαναστατικού κινήματος για ελευθερία της Κύπρου και ένωσής της με την Ελλάδα.